2021_4_44_80

നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾകടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവ്വഹണ നടപടിക്രമങ്ങൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

2021_4_44_80

സഞ്ജീവ് പ്രകാശ്

v.

സീമ കൃക്രേജയും മറ്റുള്ളവരും

(2021 ലെ 975–ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ)

2021 ഏപ്രിൽ 06

[ജസ്റ്റിസ് ആർ. എഫ്. നരിമാൻ, ജസ്റ്റിസ് ബി. ആർ. ഗവായി, ജസ്റ്റിസ് ഋഷികേശ് റോയ്]

ആർബിട്രേഷൻ ആൻഡ് കൺസിലിയേഷൻ ആക്റ്റ്, *1996:* വകുപ്പ് *11*–വകുപ്പ് *11*–ന് കീഴിലുള്ള കോടതിയുടെ അധികാരം– പരിധി – കരാറിന്റെ നവീകരണം– വാദം– വസ്തുതകൾ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, പിതാവ് തന്റെ സ്വകാര്യ ഫണ്ടുകൾ ഉപയോഗിച്ച് ഒരു സ്വകാര്യ കമ്പനി രൂപീകരിക്കുകയും അതിന്റെ ഓഹരികൾ യാതൊരു പ്രതിഫലവുമില്ലാതെ തന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക് വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. വിദേശ കമ്പനി ദീർഘകാല ഓഹരി നിക്ഷേപത്തിനും സഹകരണത്തിനുമായി പിതാവിനെ സമീപിച്ചു–തുടർന്ന്, കുടുംബാംഗങ്ങളായ അപ്പീൽവാദിയും എതിർകക്ഷിയും തമ്മിൽ ഒരു ധാരണാപത്രം *(എംഒയു)* ഉണ്ടാക്കി, അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഉണ്ടാകുന്ന തർക്കങ്ങൾ ഒരു മധ്യസ്ഥന് കൈമാറണമെന്ന് അതിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു–അതിനുശേഷം, കുടുംബാംഗങ്ങളും വിദേശ കമ്പനിയും തമ്മിൽ ഒരു ഷെയർഹോൾഡേഴ്സ് എഗ്രിമെന്റ് *(എസ്എച്ച്എ)* ഉണ്ടാക്കുകയും, എസ്എച്ച്എയിലും ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റ് *(എസ്പിഎ)* യിലും ഒരു

2021_4_44_80

മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം ഉണ്ടായിരുന്നു– ഓഹരി കൈമാറ്റത്തെച്ചൊല്ലി കക്ഷികൾ തമ്മിൽ തർക്കമുണ്ടായി– അപ്പീൽവാദിയായ മകൻ, ധാരണാപത്രത്തിലെ മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം ഉപയോഗിച്ച് എതിർകക്ഷികൾക്ക് നോട്ടീസ് അയച്ചു– എന്നാൽ, എതിർകക്ഷികൾ ധാരണാപത്രം എസ്എച്ച്എ നിലവിൽ വന്ന തീയതി മുതൽ നിലവിലില്ലെന്നും അത് നവീകരിച്ച് അതിനെ മറികടന്നെന്നും മറുപടി നൽകി– അപ്പീൽവാദി വകുപ്പ് *11*–ന് കീഴിൽ ഒരു ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തു– ധാരണാപത്രത്തിലെ മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം നവീകരണം കാരണം ധാരണാപത്രം ഇല്ലാതായതിനാൽ, ധാരണാപത്രത്തിന് കീഴിൽ മധ്യസ്ഥത ആവശ്യപ്പെട്ടത് ന്യായീകരിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് സിംഗിൾ ജഡ്ജ് തീർപ്പുകൽപിച്ചുകൊണ്ട് ഹർജി തള്ളി– അപ്പീലിൽ, ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു: ധാരണാപത്രം എസ്എച്ച്എ നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നത്, രണ്ട് കരാറുകളിലെയും ഖണ്ഡങ്ങളുടെ വിശദമായ പരിഗണന, കൂടാതെ ഈ കരാറുകൾ ഉണ്ടാക്കിയ സാഹചര്യങ്ങൾ, വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നിയമത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ പരിഗണന എന്നിവ ആവശ്യപ്പെടുന്നു– വകുപ്പ് *11*–ന് കീഴിൽ കോടതിയുടെ പരിമിതമായ അധികാരപരിധി കാരണം അത് ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല– മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം അടങ്ങിയ ഒരു കരാർ നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള വിശദമായ വാദങ്ങൾ, കക്ഷികൾ തമ്മിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥതാ കരാർ നിലവിലുണ്ടോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാഥമികമായ പരിശോധനയുടെ പരിമിത വ്യാപ്തിയിൽ തീരുമാനിക്കാൻ സാധ്യമല്ല– വകുപ്പ് *11*–ന് കീഴിൽ, മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് യോഗ്യമല്ലാത്തതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വാദങ്ങൾ വ്യക്തമായി വാദിക്കാൻ കഴിയുന്നതാണെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വസ്തുതകൾ തർക്കത്തിലാണെങ്കിൽ കോടതി വിഷയം മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് കൈമാറും– ഈ കേസ് മധ്യസ്ഥത പൂർണ്ണമായും ഇല്ലാതാക്കുന്ന കേസുകളുടെ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നില്ല– കൂടാതെ, ഈ ഘട്ടത്തിൽ മധ്യസ്ഥതാ കരാറിന്റെ സാധുത ഒരു മിനി–വിചാരണയിലൂടെ നിർണ്ണയിക്കാൻ കോടതിക്ക് അധികാരമില്ല– അത് ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ

2021_4_44_80

അധികാരപരിധി കൈയടക്കും– അതിനാൽ, ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായം റദ്ദാക്കി– കക്ഷികൾ തമ്മിലുള്ള തർക്കം തീരുമാനിക്കാൻ വിഷയം ഏക മധ്യസ്ഥന് കൈമാറി– കോൺട്രാക്റ്റ് ആക്റ്റ്, *1872*– വകുപ്പ് *62.*

2021 ലെ 975–ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചുകൊണ്ടും 2021 ലെ 976–ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ തീർപ്പാക്കിയുകൊണ്ടും, കോടതി ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു:

1.1 വകുപ്പ് 11(6 എ) അവതരിപ്പിച്ച ആർബിട്രേഷൻ ആൻഡ് കൺസിലിയേഷൻ (അമെൻഡ്മെന്റ്) ആക്റ്റ്, 2015 പ്രകാരം, ഒരു മധ്യസ്ഥനെ നിയമിക്കുമ്പോൾ, വകുപ്പ് 11–ന് കീഴിൽ ഒരു കോടതിയുടെ അധികാരപരിധിയുടെ വ്യാപ്തി സംബന്ധിച്ച പഴയ നിലപാട് ഇപ്പോൾ കക്ഷികൾ തമ്മിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥതാ കരാർ നിലവിലുണ്ടോ എന്ന് പരിശോധിക്കുന്നതിലേക്ക് ചുരുക്കിയിരിക്കുന്നു. [ഖണ്ഡിക 6][65–ബി–സി]

1.2 1996 ഏപ്രിൽ 12 തീയതിയിലുള്ള ഷെയർഹോൾഡേഴ്സ് എഗ്രിമെന്റ് ധാരണാപത്രം നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നത്, രണ്ട് കരാറുകളിലെയും ഖണ്ഡങ്ങളുടെ വിശദമായ പരിഗണന, കൂടാതെ ഈ കരാറുകൾ ഉണ്ടാക്കിയ സാഹചര്യങ്ങൾ, വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നിയമത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ പരിഗണന എന്നിവ ആവശ്യപ്പെടുന്നു എന്നത് വ്യക്തമാണ്. ആർബിട്രേഷൻ ആൻഡ് കൺസിലിയേഷൻ ആക്റ്റ്, 1996–ലെ വകുപ്പ് 11–ന് കീഴിൽ ഒരു കോടതിയുടെ പരിമിതമായ അധികാരപരിധി കാരണം ഇതൊന്നും ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. [ഖണ്ഡിക 9][79–ബി–സി]

1.3 ഒരു മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം അടങ്ങിയ ഒരു കരാർ നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള വിശദമായ വാദങ്ങൾ, കക്ഷികൾ തമ്മിൽ ഒരു

മധ്യസ്ഥതാ കരാർ നിലവിലുണ്ടോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള പരിമിതമായ പ്രാഥമികമായ പരിശോധനയുടെ പരിധിയിൽ തീരുമാനിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. കൂടാതെ, ഈ കേസ് മധ്യസ്ഥത പൂർണ്ണമായും ഇല്ലാതാക്കുന്ന കേസുകളുടെ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നില്ല, അതായത് സ്വത്തിന്റെ മേൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികളോ അല്ലെങ്കിൽ സംശയമില്ലാതെ മൈനർമാർ, ബുദ്ധിഭ്രമമുള്ളവർ അല്ലെങ്കിൽ കരാറുണ്ടാക്കാൻ കഴിവില്ലാത്ത മറ്റ് വ്യക്തികൾ എന്നിവരെ സംബന്ധിച്ച കേസുകളോ. അപ്പീൽവാദി ഉന്നയിച്ച വാദത്തിൽ യാതൊരു വിദ്വേഷമോ അർത്ഥശൂന്യതയോ ഇല്ല. നേരെമറിച്ച്, മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് യോഗ്യമല്ലാത്തതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വാദങ്ങൾ വ്യക്തമായി വാദിക്കാൻ കഴിയുന്നതാണെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വസ്തുതകൾ തർക്കത്തിലാണെങ്കിൽ വകുപ്പ് 11-ന് കീഴിലുള്ള ഒരു കോടതി വിഷയം മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് കൈമാറും. ഈ ഘട്ടത്തിൽ, ഒരു മിനി-വിചാരണ നടത്താനോ അല്ലെങ്കിൽ വസ്തുതകളെയും നിയമത്തെയും കുറിച്ച് വിശദമായ പരിശോധന നടത്താനോ കോടതിക്ക് കഴിയില്ല, അത് ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അധികാരപരിധി കൈയടക്കും. [ഖണ്ഡിക 9][79-ഡി-എഫ്]

വിദ്യാ ഡ്രോളിയ *v.* ദുർഗാ ട്രേഡിംഗ് കോർപ്പറേഷൻ (2021) 2 എസ് സി സി 1-ആശ്രയിച്ചു.

1.4 ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേരയുടെ കേസിലും മായാവതി ട്രേഡിംഗിന്റെ കേസിലും വിശദീകരിച്ചതുപോലെ, കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസ് സിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചും 1996-ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11(6 എ)-യെ ആശ്രയിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചുമുള്ള വാദം ഈ കേസിന് ബാധകമല്ലെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നതിൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായം പൂർണ്ണമായും തെറ്റായിരുന്നു. ധാരണാപത്രത്തെയും എസ്എച്ച്എയെയും കുറിച്ച് വിശദമായി പരിഗണിക്കുന്നതിന് പുറമെ, അത് ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ

അധികാരപരിധിയിൽ മാത്രമുള്ളതാണ്, എസ്എച്ച്എയിലെ ഖണ്ഡം 28.2–ൽ വിശദമാക്കിയിട്ടുള്ള കക്ഷികൾ തമ്മിലുള്ള ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള കരാർ മറികടക്കപ്പെടുമെന്ന് തീരുമാനത്തിലെത്താൻ ഖണ്ഡം 28–നെ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ സിംഗിൾ ജഡ്ജ് ഖണ്ഡം 28.1–നെ പോലും പരാമർശിക്കുന്നില്ല. ധാരണാപത്രത്തിന്റെയും എസ്എച്ച്എയുടെയും പ്രത്യേകവും വ്യത്യസ്തവുമായ വിഷയത്തിന് യാതൊരു പരിഗണനയും നൽകിയിട്ടില്ല. [ഖണ്ഡിക 10][79–എഫ്–എച്ച്]

1.5 ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായം റദ്ദാക്കുകയും കക്ഷികളെ ഒരു ഏക മധ്യസ്ഥന്റെ മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് കൈമാറുകയും ചെയ്യുന്നു, അതായത് ഈ കോടതിയുടെ വിരമിച്ച ജഡ്ജിയായ ജസ്റ്റിസ് അഫ്താബ് ആലം, അദ്ദേഹം ഈ കോടതിയുടെ ഏതെങ്കിലും നിരീക്ഷണങ്ങൾ പരിഗണിക്കാതെ കക്ഷികൾ തമ്മിലുള്ള തർക്കം തീരുമാനിക്കണം, അവ പ്രാഥമികമായ സ്വഭാവത്തിൽ മാത്രമുള്ളതാണ്. [ഖണ്ഡിക 11][80–ബി]

യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ *v.* കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത & ബ്രോസ്. [1960] 1 എസ് സി ആർ 493; ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ *v.* കെ.കെ. കാർ (1974) 1 എസ് സി സി 141 : [1974] 2 എസ് സി ആർ 240; യംഗ് അച്ചീവേഴ്സ് *v.* ഐഎംഎസ് ലേണിംഗ് റിസോഴ്സസ് *(പി)* ലിമിറ്റഡ് (2013) 10 എസ് സി സി 535 : [2013] 2 എസ് സി ആർ 252; കാലെ *v.* ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ ഓഫ് കൺസോളിഡേഷൻ (1976) 3 എസ് സി സി 119 : [1976] 3 എസ് സി ആർ 202; റിലയൻസ് നാച്ചുറൽ റിസോഴ്സസ് ലിമിറ്റഡ് *v.* റിലയൻസ് ഇൻഡസ്ട്രീസ് ലിമിറ്റഡ് (2010) 7 എസ് സി സി 1 : [2010] 5 എസ് സി ആർ 704; ഡ്യൂറോ ഫെൽഗുവേര, എസ്.എ. *v.* ഗംഗാവരം പോർട്ട് ലിമിറ്റഡ് (2017) 9

എസ് സി സി **729 : [2017] 10** എസ് സി ആർ **285;** മായാവതി ടേഡിംഗ് *(പി)* ലിമിറ്റഡ് *v.* പ്രദ്യുത് ദേബ് ബർമൻ **(2019) 8** എസ് സി സി **714 : [2019] 12** എസ് സി ആർ **123;** രവീന്ദർ കൗർ ഗ്രെവാൽ *v.* മൻജിത് കൗർ **(2020) 9** എസ് സി സി **706;** സസൻ പവർ ലിമിറ്റഡ് *v.* നോർത്ത് അമേരിക്കൻ കോൾ കോർപ്പറേഷൻ *(ഇന്ത്യ) (പി)* ലിമിറ്റഡ് **(2016) 10** എസ് സി സി **813 : [2016] 6** എസ് സി ആർ **809;** ലാർസൻ *&* ടൂബ്രോ ലിമിറ്റഡ് *v.* മോഹൻ ലാൽ ഹർബൻസ് ലാൽ ഭയാന **(2015) 2** എസ് സി സി **461 : [2014] 3** എസ് സി ആർ **162;** വി. ബി. രംഗരാജ് *v.* വി. ബി. ഗോപാലകൃഷ്ണൻ **(1992) 1** എസ് സി സി **160 : [1991] 3** സപ്ലി. എസ് സി ആർ **1;** പുഷ്പ കടോച്ച് *v.* മന്ത മഹാറാണി ഹോട്ടൽസ് ലിമിറ്റഡ് **2005** എസ് സി സി ഓൺ ലൈൻ ഡെൽ **702 : (2005) 83** ഡി ആർ ജെ **246;** പ്രവീൺ ഇലക്ട്രിക്കൽസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് *v.* ഗാലക്സി ഇൻഫ്രാ ആൻഡ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് **2021** എസ് സി സി ഓൺ ലൈൻ എസ് സി **190;** ഭാരത് സഞ്ചാർ നിഗം ലിമിറ്റഡ് *v.* നോർട്ടൽ നെറ്റ്വർക്സ് ഇന്ത്യ പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് *2021* എസ് സി സി ഓൺ ലൈൻ എസ് സി **207**– പരാമർശിച്ചു.

ബാർക്ലേസ് ബാങ്ക് പിഎൽസി *v.* യൂണിക്രെഡിറ്റ് ബാങ്ക് എജിയും മറ്റൊരാളും, **[2014]** ഇ ഡബ്ലു സി എ സി ഐ വി **302;** ദി ഫെഡറൽ റിപ്പബ്ലിക് ഓഫ് നൈജീരിയ *v.* ജെ പി മോർഗൻ ചേസ് ബാങ്ക്, എൻ എ, **[2019]** ഇ ഡബ്ലു എച്ച് സി **347 (കോം);** കിൻസെല്ലയും മറ്റൊരാളും *v.* ഇമാസൻ എജിയും മറ്റൊരാളും, **[2019]** ഇ ഡബ്ലു എച്ച് സി **3196** (സി എച്ച്)– പരാമർശിച്ചു.

2021_4_44_80

പരാമർശിച്ച കേസ് നിയമങ്ങൾ

[1960] 1 SCR 493	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 2
[1974] 2 SCR 240	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 2
[2013] 2 SCR 252	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 2
[1976] 3 SCR 202	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 3
[2010] 5 SCR 704	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 3
[2017] 10 SCR 285	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 3
[2019] 12 SCR 123	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 3
(2020) 9 SCC 706	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 4
[2016] 6 SCR 809	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5
[2014] 3 SCR 162	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5
[1991] 3 Suppl. SCR 1	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5
(2005) 83 DRJ 246	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5
(2021) 2 SCC 1	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 6

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: 2021 ലെ 975-ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ.

2020-ലെ മധ്യസ്ഥത പി. നമ്പർ 4-ൽ ന്യൂഡൽഹിയിലെ ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയുടെ 22.10.2020 വിധിന്യായത്തിൽ നിന്നും ഉത്തരവിൽ നിന്നും.

ഒപ്പം

2021 ലെ 976-ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ.

സീനിയർ അഭിഭാഷകരായ കെ. വി. വിശ്വനാഥൻ, കത്പാലിയ, അഭിഭാഷകരായ മഹേഷ് അഗർവാൾ, അഭിമന്യു മഹാജൻ, സ്വപ്നിൽ ഗുപ്ത, ഉജ്ജ്വൽ ബാനർജി, ശൈശിർ ദിവാതിയ, ശ്രീമതി. അനഘ ഗോയൽ, ആകാശ് ഖുറാന, മായങ്ക് ജോഷി, ഇ.സി. അഗർവാള എന്നിവർ അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായി.

സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ മുകുൽ റോത്തഗി, അഭിഭാഷകരായ അഭിനവ് അഗർവാൾ, മാണിക് ഡോഗ്ര, അവിഷ്കർ സിംഗ്വി, ശ്രീമതി. സോണാലി ജെയ്റ്റ്ലി ബക്ഷി, പല്ലവ് പാണ്ഡെ, ശ്രീമതി. റിനി ബദോനി, ശ്രീമതി. രാധിക മാലിക്, പി. വി. യോഗേശ്വരൻ എന്നിവർ എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായി.

കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പുറപ്പെടുവിച്ചത് **ജസ്റ്റിസ് ആർ. എഫ്. നരിമാൻ.**

2021 ലെ 975–ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ.

1. ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയിൽ ഫയൽ ചെയ്ത ആർബിട്രേഷൻ ആൻഡ് കൺസിലിയേഷൻ ആക്റ്റ്, 1996 [“1996 നിയമം”] –ലെ വകുപ്പ് 11–ന് കീഴിലുള്ള ഒരു ഹർജി തള്ളിയതിനെ തുടർന്നാണ് ഈ അപ്പീൽ വന്നത്. അപ്പീൽവാദിയായ സഞ്ജീവ് പ്രകാശ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരിയായ സീമ കുക്രേജ (ഇതിലെ എതിർകക്ഷി നമ്പർ 1), അമ്മ ദയാ പ്രകാശ് (ഇതിലെ എതിർകക്ഷി നമ്പർ 2), പിതാവ് പ്രേം പ്രകാശ് (ഇതിലെ എതിർകക്ഷി നമ്പർ 3) എന്നിവരടങ്ങിയ ഒരു കുടുംബത്തിലെ അംഗമാണ്. അപ്പീൽവാദിയെയും എതിർകക്ഷികളെയും ഇനിമുതൽ “പ്രകാശ് കുടുംബം” എന്ന് വിളിക്കുന്നു.

2. വസ്തുതകൾ, ചുരുക്കത്തിൽ താഴെ പറയുന്നവയാണ്:

2.1. 09-12-1971-ന് ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് ["കമ്പനി"] എന്ന പേരിൽ ഒരു സ്വകാര്യ കമ്പനി പ്രേം പ്രകാശ് സ്ഥാപിച്ചു, അതിന്റെ മുഴുവൻ പെയ്ഡ്-അപ്പ് മൂലധനവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തം ഫണ്ടുകളിൽ നിന്ന് നൽകി. അതിനുശേഷം യാതൊരു പ്രതിഫലവുമില്ലാതെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം ഓഹരികൾ വിതരണം ചെയ്തു. 06-03-1997-ന് കമ്പനിയുടെ പേര് അതിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ പേരായ എഎൻഐ മീഡിയ പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് എന്നാക്കി മാറ്റി.

2.2. സഞ്ജീവ് പ്രകാശിന്റെ ആഗോളതലത്തിലെ വിപുലമായ പരിശ്രമങ്ങൾ കാരണം, മൗറീഷ്യസിൽ സ്ഥാപിതമായ ഒരു കമ്പനിയായ റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷൻ മൗറീഷ്യസ് ലിമിറ്റഡ് (ഇപ്പോൾ തോംസൺ റോയിട്ടേഴ്സ് കോർപ്പറേഷൻ) ["റോയിട്ടേഴ്സ്"], കമ്പനിയുടെ മാനേജ്മെന്റിൽ സജീവമായ പങ്ക് വഹിക്കണമെന്ന വ്യവസ്ഥയിൽ ഒരു ദീർഘകാല ഓഹരി നിക്ഷേപത്തിനും സഹകരണത്തിനുമായി അദ്ദേഹത്തെ സമീപിച്ചു.

2.3. ഈ ധാരണയ്ക്ക് ശേഷം, 1996-ൽ പ്രകാശ് കുടുംബത്തിലെ നാല് അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ ഒരു ധാരണാപത്രം ["എംഒയു"] ഉണ്ടാക്കി. പ്രേം പ്രകാശിന്റെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളുടെയും കാഴ്ചപ്പാടിന്റെയും പിന്തുണയോടെ സഞ്ജീവ് പ്രകാശ് കമ്പനിയുടെ വലിയ വളർച്ചയ്ക്ക് കാരണക്കാരനായിരുന്നു എന്ന് ധാരണാപത്രത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തി. കമ്പനിയുടെ പെയ്ഡ്-അപ്പ് ഓഹരി മൂലധനം താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ കൈവശം വച്ചിരുന്നു:

	രൂപ	കൈവശമുള്ള ശതമാനം
പ്രേം പ്രകാശ്	2,80,000	27.99%
ദയാ പ്രകാശ്	2,40,000	24.01%
സഞ്ജീവ് പ്രകാശ്	3,00,000	30.00%
സീമ കുക്രേജ	1,80,000	18.00%
	10,00,000	100.00%

ആവശ്യമായ അധികാരികളുടെ അനുമതിക്ക് വിധേയമായി, പ്രകാശ് കുടുംബം അവരുടെ ഈ ഓഹരിയുടെ 49% റോയിട്ടേഴ്സിനോ അതിന്റെ അനുബന്ധ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കോ താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ കൈമാറാൻ തീരുമാനിച്ചു:

"കഴിഞ്ഞ അനേകം വർഷങ്ങളായി എഎൻഐ റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷനുമായി (റോയിട്ടേഴ്സ്) ഗണ്യമായ ബിസിനസ്സ് ചെയ്യുന്നു. അവർ തമ്മിലുള്ള ബന്ധം വളരെ അടുപ്പമുള്ളതും സൗഹാർദ്ദപരവുമാണ്. ബന്ധം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും ടിവി മീഡിയ മേഖലയിലെ വലിയ വളർച്ചാ സാധ്യതകൾ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനും, ലോകമെമ്പാടുമുള്ള വരിക്കാർക്ക് ഉപഗ്രഹ സംപ്രേക്ഷണങ്ങൾ വഴി റോയിട്ടേഴ്സിന്റെ വർധിച്ചുവരുന്ന വാർത്താ വീഡിയോ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനും, കമ്പനിയുടെ നിലവിലുള്ള അംഗങ്ങൾ അവരുടെ 49% ഓഹരികൾ റോയിട്ടേഴ്സിനോ അതിന്റെ അനുബന്ധ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കോ, ആവശ്യമായ അധികാരികളുടെ അനുമതിക്ക് വിധേയമായി, കൈമാറുന്നത് ഉചിതമായി കണ്ടെത്തിയിരിക്കുന്നു. ഇത്

2021_4_44_80

റോയിട്ടേഴ്സും കമ്പനിയും തമ്മിൽ വർഷങ്ങളായി കെട്ടിപ്പടുത്ത ബന്ധത്തിന് ഒരു ഉറപ്പ് നൽകും."

തുടർന്ന് ധാരണാപത്രത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയത്:

1. "പ്രകാശ് കുടുംബം അവരുടെ 49% ഓഹരികൾ താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ കൈമാറും:

പ്രേം പ്രകാശ്	1372
ദയാ പ്രകാശ്	1176
സഞ്ജീവ് പ്രകാശ്	1470
സീമ കുക്രേജ	882
	4900

2. എ.എൻ.ഐ. എന്ന പേരിൽ അന്താരാഷ്ട്ര തലത്തിൽ ബഹുമാനിക്കപ്പെടുന്ന ഈ കമ്പനിയെ പുതിയ ഉയരങ്ങളിലെത്തിച്ചതിൽ

എസ്.പി.യുടെ നേതൃത്വവും പങ്കും പ്രകാശ് കുടുംബം അംഗീകരിക്കുന്നു.

3. കമ്പനിയുടെ തുടക്കം മുതൽ ഡി.പി. മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറാണ്, കൂടാതെ കമ്പനിയുടെ അക്കൗണ്ടുകളും സാമ്പത്തിക കാര്യങ്ങളും വളരെ സമർത്ഥമായി കൈകാര്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് കമ്പനിയെ വളരെ മികച്ച സാമ്പത്തിക അടിത്തറയിലെത്തിച്ചതിലുള്ള അവരുടെ പങ്ക് പ്രകാശ് കുടുംബം അംഗീകരിക്കുന്നു. റോയിട്ടേഴ്സ് ഓഹരികളിൽ പങ്കാളിയായതിന് ശേഷവും അവർ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറായി തുടരും.

4. റോയിട്ടേഴ്സ് 49% ഓഹരിയുടമയായി മാറിയതിന് ശേഷവും പ്രകാശ് കുടുംബത്തിന് കമ്പനിയിലെ 51% ഓഹരികൾ തുടർന്നും ഉണ്ടായിരിക്കും. അവർക്ക് നിയന്ത്രിത താല്പര്യം തുടരുന്നതിനാൽ, അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളും വോട്ടിംഗും സമവായത്തോടെയും ഒരു ബ്ലോക്കായും പ്രവർത്തിക്കുന്ന രീതിയിലായിരിക്കണം എന്ന് പ്രകാശ് കുടുംബാംഗങ്ങൾ ഉദ്ദേശിക്കുകയും ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

5. തന്റെ ഏകദേശം 15% ഓഹരികൾ വിറ്റതിന് ശേഷവും, എസ്.പി.ക്ക് കമ്പനിയിൽ 15% ഓഹരികൾ തുടർന്നും ഉണ്ടായിരിക്കും. കമ്പനിയുടെ മാനേജ്മെന്റ് നിയന്ത്രണം എസ്.പി.യിൽ നിക്ഷിപ്തമാക്കാൻ താൽപര്യപ്പെടുന്നുവെന്ന് റോയിട്ടേഴ്സ് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

6. ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡിൽ റോയിട്ടേഴ്സിനെ പങ്കാളിയാക്കാൻ എസ്.പി.ക്ക് കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ട്, പ്രകാശ് കുടുംബത്തിലെ മറ്റ് ഓഹരിയുടമകളായ പി.പി., ഡി.പി., എസ്.കെ. എന്നിവർ ഡയറക്ടർമാരുടെയും ഓഹരിയുടമകളുടെയും

യോഗങ്ങളിലെ എല്ലാ പ്രമേയങ്ങളിലും എസ്.പി. നിർദ്ദേശിക്കുന്ന രീതിയിൽ വോട്ട് ചെയ്യാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. ഇതിനായി, താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ പ്രതിഫലിക്കുന്ന തരത്തിൽ ആർട്ടിക്കിളുകളിൽ ഭേദഗതി വരുത്തുന്നതിന് സഹകരിക്കാനും വോട്ട് ചെയ്യാനും അവർ സമ്മതിക്കുന്നു:

(എ) ബോർഡിലെ ഏതെങ്കിലും പ്രമേയത്തിന് എസ്.പി.യുടെ അനുകൂല വോട്ടോ അല്ലെങ്കിൽ രേഖാമൂലമുള്ള സമ്മതമോ ഉണ്ടായിരിക്കണം. (ബി) അവർ കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്ന ഓഹരികളുടെ എണ്ണം പരിഗണിക്കാതെ, ആനുപാതികമല്ലാത്ത വോട്ടിംഗ് അവകാശങ്ങൾ താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ:

പ്രേം പ്രകാശ്	1 വോട്ട്
ദയാ പ്രകാശ്	1 വോട്ട്
സീമ കുക്രേജ	1 വോട്ട്
സഞ്ജീവ് പ്രകാശ്	5097 വോട്ടുകൾ
റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷൻ	
മൗറീഷ്യസ് ലിമിറ്റഡ്	4900 വോട്ടുകൾ

7. ധാരണാപത്രം പി.പി., ഡി.പി., എസ്.പി., എസ്.കെ. എന്നിവരുടെ എല്ലാ അവകാശികൾക്കും, പിൻഗാമികൾക്കും, ചുമതലക്കാർക്കും ബാധകമായിരിക്കും, കൂടാതെ അവർ ഈ ധാരണാപത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള രീതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കണം.

8. പി.പി.യോ ഡി.പി.യോ അവരുടെ ഇക്വിറ്റി ഓഹരികൾ വിൽക്കുവാനോ കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ ഇഷ്ടദാനം ചെയ്യുവാനോ ആഗ്രഹിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ, അത് എസ്.പി.ക്കോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവകാശികൾക്കോ പിൻഗാമികൾക്കോ മാത്രമേ കൈമാറാവൂ/ഇഷ്ടദാനം ചെയ്യാവൂ. അതുപോലെ, എസ്.കെ.യോ അവരുടെ അവകാശികളോ/പിൻഗാമികളോ അവരുടെ ഓഹരികൾ വിൽക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ, അത് എസ്.പി.ക്കോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമികൾക്കോ മാത്രമേ വിൽക്കാവൂ. നൽകുന്ന പ്രതിഫലം കമ്പനിയുടെ ഓഡിറ്റർമാർ നിർണ്ണയിക്കുന്ന കഴിഞ്ഞ ബാലൻസ് ഷീറ്റ് തീയതിയിലെ ഓഹരികളുടെ അറ്റമൂല്യമായിരിക്കും.

xxx xxx xxx

11. ഈ ധാരണാപത്രം അതിന്റെ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കക്ഷികളുടെ മുഴുവൻ ധാരണയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നു, കൂടാതെ ധാരണാപത്രത്തിലെ എല്ലാ കക്ഷികളും രേഖാമൂലം നടപ്പാക്കിയാലല്ലാതെ ഇത് ഭേദഗതി ചെയ്യാൻ പാടില്ല.

12. ഈ ധാരണാപത്രവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഉണ്ടാകുന്ന എല്ലാ തർക്കങ്ങളും, ചോദ്യങ്ങളും, അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളും, തുടങ്ങിയവ,

മധ്യസ്ഥത നിയമം, 1940-ലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് അനുസൃതമായി ഒരു ഏക മധ്യസ്ഥന് കൈമാറണം, അല്ലെങ്കിൽ ആ സമയത്ത് പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന മറ്റേതെങ്കിലും നിയമത്തിനോ അതിന്റെ നിയമപരമായ ഭേദഗതികൾക്കോ വിധേയമായിരിക്കും."

2.4. 1996 ഏപ്രിൽ 12-ന് ഒരു ഷെയർഹോൾഡേഴ്സ് എഗ്രിമെന്റ് ["എസ്എച്ച്എ"] പ്രകാശ് കുടുംബവും റോയിട്ടേഴ്സും തമ്മിൽ ഉണ്ടാക്കി. പ്രസക്തമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി, എസ്എച്ച്എയിൽ അപ്പീൽവാദിയെയും എതിർകക്ഷികളെയും മൊത്തത്തിൽ "പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾ" എന്നും, വ്യക്തിപരമായി "ഒരു പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമ" എന്നും പരാമർശിച്ചു. തുടർന്ന് എസ്എച്ച്എയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണം താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ വിവരിക്കുന്നു:

"എന്നാൽ

(എ) പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും റോയിട്ടേഴ്സും തമ്മിൽ ഇന്ന് ഒപ്പുവെച്ച ഒരു ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റ് പ്രകാരം (ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റ്), ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് (പ്രൈവറ്റ്) ലിമിറ്റഡിന്റെ (കമ്പനി) ഇഷ്യൂ ചെയ്ത ഓഹരി മൂലധനത്തിന്റെ 49% പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന 4,900 ഓഹരികൾ (താഴെ നിർവചിച്ചിട്ടുള്ളത് പോലെ) വാങ്ങുന്നതിന് റോയിട്ടേഴ്സ് സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റ് പൂർത്തിയാക്കിയ ശേഷം, ഓരോ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾക്കും പട്ടിക 3-ൽ അവരുടെ പേരിന് നേരെ കാണിച്ചിട്ടുള്ള എണ്ണം ഓഹരികൾ ഉണ്ടായിരിക്കും, കൂടാതെ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾ കൈവശം വെച്ചിട്ടുള്ള മൊത്തം ഓഹരികൾ കമ്പനിയുടെ ഇഷ്യൂ ചെയ്ത ഓഹരി മൂലധനത്തിന്റെ 51% പ്രതിനിധീകരിക്കും.

(ബി) ഓഹരി ഉടമകൾ (താഴെ നിർവചിച്ചിട്ടുള്ളത് പോലെ) കമ്പനിയിലെ ഓഹരി ഉടമകൾ എന്ന നിലയിലുള്ള അവരുടെ ബന്ധം നിയന്ത്രിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ വിശദമാക്കുന്നതിന് ഈ കരാറിൽ ഏർപ്പെടുന്നു."

നിർവചന വിഭാഗത്തിൽ, "കൃത്രിമ തടസ്സവും" "മാനേജ്മെന്റ് തടസ്സവും" താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നു:

"കൃത്രിമ തടസ്സം എന്നാൽ, നിലവിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ബിസിനസ്സ് പ്ലാനും ബഡ്ജറ്റും അനുസരിച്ച് കമ്പനിക്ക് ബിസിനസ്സ് ശരിയായതും ഫലപ്രദവുമായ രീതിയിൽ നടത്താൻ അംഗീകാരം ആവശ്യമായി വരുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളോ റോയിട്ടേഴ്സോ (അല്ലെങ്കിൽ ബോർഡിലെ ഏതെങ്കിലും നിയമിതനോ) ഒരു വിഷയത്തിനോ നിർദ്ദേശത്തിനോ എതിരായി വോട്ട് ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ഉണ്ടാകുന്ന മാനേജ്മെന്റ് തടസ്സമാണ്;"

xxx xxx xxx

"മാനേജ്മെന്റ് തടസ്സം എന്നാൽ, കമ്പനിയുടെ കാര്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു വശത്ത് ഏതെങ്കിലും അല്ലെങ്കിൽ എല്ലാ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഡയറക്ടർമാരും മറുവശത്ത് റോയിട്ടേഴ്സ് ഡയറക്ടർമാരും തമ്മിലുള്ള ഒരു പ്രധാന മാനേജ്മെന്റ് തർക്കമാണ് (കൃത്രിമ തടസ്സമല്ലാത്തത്), അത്തരം തർക്കം സെറ്റിൽമെന്റിനായി റോയിട്ടേഴ്സ് മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കും (ഖണ്ഡം 16.1-ൽ നിർവചിച്ചിട്ടുള്ളത് പോലെ) ചെയർമാനും കൈമാറി അറുപത് (60) ദിവസത്തിനകം പരിഹരിക്കാത്തതാണ്;"

"പ്രകാശ് ഫാമിലി ഡയറക്ടർമാർ" എന്ന പ്രയോഗം താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നു:

“പ്രകാശ് ഫാമിലി ഡയറക്ടർമാർ എന്നാൽ, പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾ ആർട്ടിക്കിളുകൾക്ക് അനുസൃതമായി അതാത് സമയങ്ങളിൽ നിയമിക്കുന്ന കമ്പനിയുടെ ഡയറക്ടർമാരാണ്;”

“പ്രകാശ് കുടുംബാംഗങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ അവകാശങ്ങൾ” എന്ന പ്രയോഗം താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നു:

“പ്രകാശ് കുടുംബാംഗങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ അവകാശങ്ങൾ എന്നാൽ, ഓരോ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും അവരുടെ അതത് പിതാക്കന്മാർ, മാതാക്കന്മാർ, പുത്രന്മാർ, പുത്രിമാർ, സഹോദരങ്ങൾ, കൂടാതെ ഏതെങ്കിലും അങ്ങനെയുള്ള ബന്ധുവിനോ ഏതെങ്കിലും പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമയ്ക്കോ നിയന്ത്രിത താൽപര്യമുള്ള ഏതൊരു കമ്പനിയും;”

“റോയിട്ടേഴ്സ് ഡയറക്ടർമാർ” എന്ന പ്രയോഗം താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നു:

“റോയിട്ടേഴ്സ് ഡയറക്ടർമാർ എന്നാൽ, റോയിട്ടേഴ്സ് ആർട്ടിക്കിളുകൾക്ക് അനുസൃതമായി അതാത് സമയങ്ങളിൽ നിയമിക്കുന്ന കമ്പനിയുടെ ഡയറക്ടർമാരാണ്;”

“റോയിട്ടേഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ്” എന്ന പ്രയോഗം താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നു:

“റോയിട്ടേഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ് എന്നാൽ റോയിട്ടേഴ്സ്, അതിന്റെ ഹോൾഡിംഗ് കമ്പനി, കൂടാതെ അതാത് സമയങ്ങളിലുള്ള ആ ഹോൾഡിംഗ് കമ്പനിയുടെ സബ്സിഡിയറികൾ;”

ഓഹരികളുടെ കൈമാറ്റവും മുൻഗണനയും എസ്എച്ച്എയിലെ ഖണ്ഡം 4, ഖണ്ഡം 11, 12, 14, പട്ടിക 1 എന്നിവയോടൊപ്പം കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഖണ്ഡം 7.2 പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്, കൂടാതെ അത് താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

"7.2 ഓഹരി ഉടമകൾക്കിടയിൽ മറ്റൊന്നും സമ്മതിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ഡയറക്ടർമാരുടെ എണ്ണം ഏഴ് (7) ആയിരിക്കും, അതിൽ, പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളുടെ ശതമാനം അവകാശം മൊത്തത്തിൽ അമ്പത് പോയിന്റ് പൂജ്യം ഒന്ന് ശതമാനം (50.01%) അല്ലെങ്കിൽ അതിൽ കൂടുതലുള്ളിടത്തോളം, ആർട്ടിക്കിളുകൾക്ക് അനുസൃതമായി നാല് (4) പേർ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഡയറക്ടർമാരും മൂന്ന് (3) പേർ റോയിട്ടേഴ്സ് ഡയറക്ടർമാരും ആയിരിക്കും. പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളുടെ ശതമാനം അവകാശം ഈ നിലവാരത്തിന് താഴെ പോയാൽ, പ്രകാശ് ഫാമിലി ഡയറക്ടർമാരുടെയും റോയിട്ടേഴ്സ് ഡയറക്ടർമാരുടെയും എണ്ണം ആർട്ടിക്കിളുകൾക്ക് അനുസരിച്ച് നിർണ്ണയിക്കും."

യോഗങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനുള്ള കോറം പിന്നീട് ഖണ്ഡം 7.12-ൽ, പ്രത്യേക ഭൂരിപക്ഷം ആവശ്യമായ കാര്യങ്ങൾ ഖണ്ഡം 8.1-ലും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

വീഴ്ച സംഭവിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ ഖണ്ഡം 11-ൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഖണ്ഡം 11.2 പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്, കൂടാതെ അത് താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

"11.2 ഏതെങ്കിലും ഓഹരി ഉടമയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു വീഴ്ച സംഭവിച്ചാൽ (വീഴ്ച വരുത്തിയ ഓഹരി ഉടമ), അങ്ങനെയുള്ള വീഴ്ച വരുത്തിയ ഓഹരി ഉടമയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു വീഴ്ച സംഭവിച്ച സാഹചര്യത്തിൽ, മറ്റ് ഓഹരി ഉടമകൾ,

അതായത്, ആദ്യ കേസിൽ റോയിട്ടേഴ്സും, രണ്ടാമത്തെ കേസിൽ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും (ആദ്യ കേസിൽ റോയിട്ടേഴ്സും രണ്ടാമത്തെ കേസിൽ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും വീഴ്ച വരുത്താത്ത ഓഹരി ഉടമകൾ) പട്ടിക 1-ലെ ഖണ്ഡിക 8-ൽ വിഭാവനം ചെയ്തതുപോലെ വീഴ്ച വരുത്തിയ ഓഹരി ഉടമയ്ക്ക് അതിന്റെ ഓഹരികൾ കൈമാറാനുള്ള മുൻഗണനാവകാശം ഉള്ളതുകൊണ്ട്, വീഴ്ച വരുത്തിയ ഓഹരി ഉടമയുടെ കൈവശമുള്ള എല്ലാ (ഭാഗികമായല്ല) ഓഹരികളും വാങ്ങാനോ ഒരു നോമിനി വഴിയോ ഒരു മൂന്നാം കക്ഷി വഴിയോ വാങ്ങാൻ ആവശ്യപ്പെടാനോ ഉള്ള അവകാശം ഉണ്ടായിരിക്കും, എന്നിരുന്നാലും, ഖണ്ഡം 11.1(സി)(ii)-ൽ വിഭാവനം ചെയ്തതുപോലുള്ള ഒരു പ്രധാന ലംഘനം അടങ്ങുന്ന വീഴ്ചയുടെ കാര്യത്തിൽ, പ്രസക്തമായ ലംഘനം വീഴ്ച വരുത്താത്ത ഓഹരി ഉടമയുടെ(കളുടെ) ന്യായമായ തൃപ്തിക്ക് പരിഹരിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ ഒഴിവാക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ.

"സാഹചര്യങ്ങളിലെ മാറ്റങ്ങൾ: നിയമവിരുദ്ധത" എന്ന തലക്കെട്ടിന് കീഴിലുള്ള ഖണ്ഡം 12.1, താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു:

"**12.1** ഏതെങ്കിലും നിയമം അവതരിപ്പിക്കുകയോ, ഭേദഗതി ചെയ്യുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ മാറ്റം വരുത്തുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും നിയമത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിലോ പ്രയോഗത്തിലോ ഉണ്ടാകുന്ന ഏതെങ്കിലും മാറ്റം കാരണം റോയിട്ടേഴ്സിന് കമ്പനിയുടെ ഇഷ്യൂ ചെയ്ത സാധാരണ ഓഹരി മൂലധനത്തിന്റെ കുറഞ്ഞത് നാൽപത്തിയൊൻപത് ശതമാനം (49%) വരെ കൈവശം വെക്കുന്നത് നിയമവിരുദ്ധമാക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം നിയമം ലംഘിക്കാതെ ഈ കരാറിന് കീഴിലുള്ള അതിന്റെ എല്ലാ അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും ബാധ്യതകൾ നിറവേറ്റുന്നത് അപ്രായോഗികമാക്കുകയോ ചെയ്താൽ, റോയിട്ടേഴ്സ് മറ്റ് ഓഹരി ഉടമകളെ അറിയിച്ചാൽ:

(എ) മറ്റ് ഓഹരി ഉടമകളോട് ഖണ്ഡം 11.4–ന് അനുസരിച്ച് നിർണ്ണയിക്കുന്ന വിലയിൽ അതിന്റെ ഓഹരികൾ വാങ്ങാൻ ആവശ്യപ്പെടാൻ റോയിട്ടേഴ്സിന് അർഹതയുണ്ടായിരിക്കും, അത് ആവശ്യമായ ഭേദഗതികളോടെ ബാധകമാക്കും, കൂടാതെ അത്തരം ഏതെങ്കിലും വാങ്ങൽ മറ്റ് ഓഹരി ഉടമകൾ അവർ തമ്മിൽ സമ്മതിച്ച അനുപാതത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ അങ്ങനെയുള്ള ഓരോ മറ്റ് ഓഹരി ഉടമകളുടെയും കൈവശമുള്ള ഓഹരികൾ അങ്ങനെയുള്ള എല്ലാ ഓഹരി ഉടമകളും കൈവശം വെച്ചിട്ടുള്ള മൊത്തം ഓഹരികളുടെ അനുപാതത്തിൽ നടത്തണം;

(ബി) കമ്പനിക്ക് വായ്പ നൽകിയതോ ലഭ്യമാക്കിയതോ ആയ ഏതെങ്കിലും തുകകൾ ഉടൻതന്നെ റോയിട്ടേഴ്സിന് തിരികെ നൽകണം; കൂടാതെ

(സി) അങ്ങനെയുള്ള നോട്ടീസ് നൽകിയാൽ ഖണ്ഡം 12–ലെ മുൻ വ്യവസ്ഥകൾ ഒഴികെ ഈ കരാറിലെ വ്യവസ്ഥകളാൽ റോയിട്ടേഴ്സ് ഇനി ബാധ്യസ്ഥരായിരിക്കില്ല.”

കരാർ അവസാനിപ്പിക്കാനുള്ള ഖണ്ഡം താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്:

“**14.1** ഈ കരാർ (i) ഏതെങ്കിലും പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും (ii) റോയിട്ടേഴ്സ് ഗ്രൂപ്പിലെ ഏതെങ്കിലും അംഗവും ഏതെങ്കിലും ഓഹരികൾ കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്നിടത്തോളം പൂർണ്ണ പ്രാബല്യത്തിൽ തുടരും. ഈ കരാറിന് അനുസൃതമായി നടത്തിയ ഏതെങ്കിലും വിൽപ്പനയുടെയോ നീക്കം ചെയ്യലിന്റെയോ ഫലമായി (i) ഒരു പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമയും അല്ലെങ്കിൽ (ii) റോയിട്ടേഴ്സ് ഗ്രൂപ്പിലെ ഒരു അംഗവും ഓഹരികൾ കൈവശം വെക്കാത്ത പക്ഷം, ഈ കരാർ അവസാനിക്കുകയും അതിന്റെ ഏതൊരു പ്രഭാവവും ഇല്ലാതാകുകയും ചെയ്യും, ഇത് താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങളെ ബാധിക്കില്ല:

(എ) അങ്ങനെയുള്ള ഏതെങ്കിലും ഓഹരി ഉടമ ഈ കരാർ അവസാനിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ചെയ്യാത്തതോ, പാലിക്കാത്തതോ, അല്ലെങ്കിൽ നിർവഹിക്കാത്തതോ ആയ ഏതെങ്കിലും കാര്യങ്ങൾ, ഏറ്റെടുത്ത ജോലികൾ, അല്ലെങ്കിൽ വ്യവസ്ഥകൾ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഏതെങ്കിലും ഓഹരി ഉടമയെ ബാധ്യതയിൽ നിന്നോ കടമയിൽ നിന്നോ ഒഴിവാക്കുക;

(ബി) ഖണ്ഡം 14.2 ഒഴികെ, ഈ കരാറിന് പകരമായി ഏതെങ്കിലും പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും റോയിട്ടേഴ്സും അല്ലെങ്കിൽ അവരിൽ ആരുടെയെങ്കിലും പിൻഗാമി ഓഹരികൾ കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിയ ഏതെങ്കിലും കരാറിന്റെ വ്യവസ്ഥകളെ ബാധിക്കുക; അല്ലെങ്കിൽ

(സി) ഈ കരാറിലെ ഖണ്ഡം 15-ന്റെ (രഹസ്യാത്മകത) വ്യവസ്ഥകളെ ബാധിക്കുക."

മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം, ഖണ്ഡം 16-ൽ താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു:

"നിയമപരമായ തർക്കങ്ങൾ

16.1 ഈ കരാറുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഓഹരി ഉടമകൾക്കിടയിൽ എന്തെങ്കിലും തർക്കമുണ്ടായാൽ (ഒരു നിയമപരമായ തർക്കം), അവർ വിഷയം സൗഹാർദ്ദപരമായി പരിഹരിക്കാൻ എല്ലാ ന്യായമായ ശ്രമങ്ങളും നടത്തണം. ഏതെങ്കിലും ഓഹരി ഉടമ മറ്റൊരു ഓഹരി ഉടമയ്ക്ക് ഒരു നിയമപരമായ തർക്കം ഉണ്ടായി എന്ന് രേഖാമൂലം ഔദ്യോഗികമായി നോട്ടീസ് നൽകുകയും അങ്ങനെയുള്ള ഓഹരി ഉടമകൾക്ക് അത്തരം നോട്ടീസ് നൽകിയ തീയതി മുതൽ മുപ്പത് (30) ദിവസത്തിനകം തർക്കം പരിഹരിക്കാൻ കഴിയാതെ വരികയും ചെയ്താൽ, തർക്കം റോയിട്ടേഴ്സ് മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കും (ഇന്ത്യയുടെ

ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളതായി റോയിട്ടേഴ്സ് കണ്ടെത്തിയ മുതിർന്ന മാനേജ്മെന്റ് കമ്പനിയുടെ) കമ്പനിയുടെ ചെയർമാനും കൈമാറണം. ഈ നടപടിക്രമം പാലിക്കാതെ ഈ കരാറിന് കീഴിൽ മധ്യസ്ഥതയ്ക്കുള്ള ഏതൊരു അപ്പീലും നടക്കില്ല.

മധ്യസ്ഥത

16.2 ഖണ്ഡം 16.1-ന് കീഴിൽ അവർക്ക് കൈമാറിയ ഏതെങ്കിലും നിയമപരമായ തർക്കം പരിഹരിക്കാൻ റോയിട്ടേഴ്സ് മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കും കമ്പനിയുടെ ചെയർമാനും മുപ്പത് (30) ദിവസത്തിനകം കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ, ഏതെങ്കിലും ഓഹരി ഉടമയുടെ അഭ്യർത്ഥന പ്രകാരം ആ തർക്കം ലണ്ടൻ കോർട്ട് ഓഫ് ഇന്റർനാഷണൽ ആർബിട്രേഷന്റെ നിയമങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് നിയമിക്കപ്പെട്ട ഒന്നോ അതിലധികമോ മധ്യസ്ഥന്മാർ വഴി മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് കൈമാറുകയും ഒടുവിൽ പരിഹരിക്കുകയും ചെയ്യും. മധ്യസ്ഥത നടക്കുന്ന സ്ഥലം ലണ്ടൻ ആയിരിക്കും, ഈ ഖണ്ഡം 16.2-ന്റെ നിബന്ധനകൾ ഇംഗ്ലീഷ് നിയമത്തിന് അനുസൃതമായി ഭരിക്കപ്പെടുകയും വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും. മധ്യസ്ഥ നടപടികളുടെ ഭാഷ ഇംഗ്ലീഷ് ആയിരിക്കും."

ഇരുപക്ഷത്തിന്റെയും വാദങ്ങളുടെ വലിയൊരു ഭാഗം ആശ്രയിക്കുന്ന ഖണ്ഡം 28, താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു:

"മുഴുവൻ കരാർ

28.1 ഈ കരാർ, അനുബന്ധ കരാറുകൾ, കൂടാതെ ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റ് എന്നിവ അതിന്റെ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കക്ഷികളുടെ മുഴുവൻ കരാറും ധാരണയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നു, കൂടാതെ ഒരു കക്ഷിയും ഇതിലോ അതിലോ

വ്യക്തമായി രേഖപ്പെടുത്താത്ത മറ്റ് കക്ഷികളുടെ ഭാഗത്തുനിന്നുള്ള ഏതെങ്കിലും പ്രസ്താവന, വാറന്റി, അല്ലെങ്കിൽ ഉറപ്പ് എന്നിവയെ ആശ്രയിച്ച് ഈ കരാറിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

28.2 ഖണ്ഡം 28.1-ന്റെ പൊതുവായ സ്വഭാവത്തിന് മുൻവിധികളില്ലാതെ, അനുബന്ധ കരാറുകളും ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റും ഒഴികെ, കക്ഷികൾക്ക് ഇതിന് മുമ്പ് വാക്കാലുള്ളതോ രേഖാമൂലമുള്ളതോ, വ്യക്തമായതോ നിശ്ശബ്ദമായതോ ആയ ഏതെങ്കിലും മുൻകരാറുകളെയോ, ധാരണകളെയോ, ക്രമീകരണങ്ങളെയോ, വാഗ്ദാനങ്ങളെയോ, പ്രസ്താവനകളെയോ, വാറന്റികളെയോ കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും രൂപത്തിലോ സ്വഭാവത്തിലോ ഉള്ള കരാറുകളെയോ ഈ കരാർ മറികടക്കുന്നുവെന്ന് കക്ഷികൾ ഇതിനാൽ സമ്മതിക്കുന്നു."

ഖണ്ഡം 31 ഭരിക്കുന്ന നിയമത്തെയും അധികാരപരിധിയെയും കുറിച്ചാണ്, കൂടാതെ ഇത് താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

"**31.** ഈ കരാർ (ഖണ്ഡം 16.2 ഒഴികെ, അത് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ നിയമങ്ങളാൽ ഭരിക്കപ്പെടുകയും അതിനനുസരിച്ച് വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും) ഇന്ത്യയിലെ നിയമങ്ങളാൽ ഭരിക്കപ്പെടുകയും അതിനനുസരിച്ച് വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

2.5. അതേ ദിവസം, ഒരു ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റ് ["എസ്പിഎ"] പ്രകാശ് കുടുംബവും റോയിട്ടേഴ്സും തമ്മിൽ ഒപ്പുവെച്ചു. എസ്പിഎയിലും എസ്എച്ച്എയിലെ ഖണ്ഡം 16-ൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതിന് സമാനമായ ഒരു മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം അടങ്ങിയിരുന്നു, കൂടാതെ എസ്എച്ച്എയിലെ ഖണ്ഡം 28-ന് സമാനമായ ഒരു "മുഴുവൻ കരാർ ഖണ്ഡം" ഖണ്ഡം 11-ൽ അടങ്ങിയിരുന്നു. അതേ തീയതിയിൽ,

എസ്എച്ച്എയിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള വിവിധ അനുബന്ധ കരാറുകളും കക്ഷികൾ തമ്മിൽ ഒപ്പുവെച്ചു. ഈ അനുബന്ധ കരാറുകൾ താഴെ പറയുന്നവയാണ്:

(i) 12-04-1996 തീയതിയിലെ പ്രേം പ്രകാശ്, ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, കൂടാതെ റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷൻ മൗറീഷ്യസ് ലിമിറ്റഡ് എന്നിവർ തമ്മിലുള്ള പകർപ്പവകാശം കൈമാറുന്നതിനുള്ള കരാർ.

(ii) 12-04-1996 തീയതിയിലെ ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷൻ മൗറീഷ്യസ് ലിമിറ്റഡ്, കൂടാതെ വേദ് & കോ-യുടെ പങ്കാളികൾ (അതായത്, പ്രേം പ്രകാശ്, ദയാ പ്രകാശ്, സഞ്ജീവ് പ്രകാശ്, കൂടാതെ സീമ കുക്രേജ) എന്നിവർ തമ്മിലുള്ള ടേഡ് ക്ലാരിഫിക്കേഷൻ കരാർ.

(iii) 12-04-1996 തീയതിയിലെ ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷൻ മൗറീഷ്യസ് ലിമിറ്റഡ്, കൂടാതെ വേദ് & കോ-യുടെ പങ്കാളികൾ (അതായത്, പ്രേം പ്രകാശ്, ദയാ പ്രകാശ്, സഞ്ജീവ് പ്രകാശ്, കൂടാതെ സീമ കുക്രേജ) എന്നിവർ തമ്മിലുള്ള പിഐബി അംഗീകാര കരാർ.

(iv) 12-04-1996 തീയതിയിലെ ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, കൂടാതെ റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷൻ (ഇംഗ്ലണ്ട്) ലിമിറ്റഡ് എന്നിവർ തമ്മിലുള്ള സൗകര്യങ്ങളും വിപണന കരാറും.

(v) 12-04-1996 തീയതിയിലെ ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, കൂടാതെ സഞ്ജീവ് പ്രകാശ് എന്നിവർ തമ്മിലുള്ള സേവന കരാർ.

(vi) 12-04-1996 തീയതിയിലെ പ്രേം പ്രകാശ്, ദയാ പ്രകാശ്, സഞ്ജീവ് പ്രകാശ്, സീമ കുക്രേജ, ഏഷ്യൻ ഫിലിംസ് ലബോറട്ടറീസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, കൂടാതെ

റോയിട്ടേഴ്സ് ടെലിവിഷൻ മൗറീഷ്യസ് ലിമിറ്റഡ് എന്നിവർ തമ്മിലുള്ള നിക്ഷേപ നഷ്ടപരിഹാര രേഖ.

2.6. കമ്പനിയുടെ ആർട്ടിക്കിൾസ് ഓഫ് അസോസിയേഷൻ 14-05-1996-ന് ധാരണാപത്രത്തിൽ എടുത്ത ചില തീരുമാനങ്ങൾ പ്രതിഫലിക്കുന്നതിനായി ഭേദഗതി ചെയ്തു. അതിനാൽ, ഖണ്ഡം 11(എഫ്) താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ ഭേദഗതി ചെയ്തു:

"11. ഓഹരികളുടെ കൈമാറ്റം

xxx xxx xxx

(എഫ്) തുടരുന്ന ഓഹരി ഉടമ(കൾ) പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളാണെങ്കിൽ, കൂടാതെ അനുച്ഛേദം 11(ഇ) പ്രകാരം അവർ വാങ്ങലുകൾ നടത്തേണ്ടതുണ്ടെങ്കിൽ, എസ്.പി.ക്ക് വിൽപ്പനക്കാരന്റെ എല്ലാ ഓഹരികളും (ചിലത് മാത്രമല്ല) വാങ്ങാൻ അവകാശം ഉണ്ടായിരിക്കും (എന്നാൽ ബാധ്യത ഉണ്ടായിരിക്കില്ല). അനുച്ഛേദം 11(ഇ)-ൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ എസ്.പി.ക്ക് വിൽപ്പനക്കാരന്റെ എല്ലാ ഓഹരികളും വാങ്ങാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ, അത്തരം വാങ്ങലുകൾക്ക് വിധേയമായ ഓഹരികൾ അത്തരം വാങ്ങലുകൾ നടത്താൻ ബാധ്യസ്ഥരായ എല്ലാ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും കൈവശം വെച്ചിട്ടുള്ള മൊത്തം ഓഹരികളുമായി അത്തരം ഓഹരി ഉടമയുടെ കൈവശമുള്ള ഓഹരികളുടെ അനുപാതത്തിൽ ഓരോ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമയും സ്വന്തമാക്കണം."

അതുപോലെ, ഖണ്ഡം 11(ഐ)(ഐ) ഉൾപ്പെടുത്തി, അതിൽ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചു:

"11. ഓഹരികളുടെ കൈമാറ്റം

2021_4_44_80

xxx xxx xxx

(i) xxx xxx xxx

(i) മറ്റ് ഏതെങ്കിലും പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾക്ക് മുൻഗണന നൽകി, അവശേഷിക്കുന്ന ഓരോ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾക്കും രേഖാമൂലമുള്ള നോട്ടീസ് നൽകിക്കൊണ്ട് അത്തരം എല്ലാ ഓഹരികളും (ചിലത് മാത്രമല്ല) വാങ്ങാൻ എസ്.പി.ക്ക് അവകാശം ഉണ്ടായിരിക്കും (എന്നാൽ ബാധ്യത ഉണ്ടായിരിക്കില്ല);"

ആർട്ടിക്കിൾസ് ഓഫ് അസോസിയേഷനിലെ ഖണ്ഡം 16(ബി) ധാരണാപത്രത്തിലെ ഖണ്ഡം 6(ബി) താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി:

"16. xxx xxx xxx

(ബി) കമ്പനി നിയമം 1956-ലെ വകുപ്പ് 179-ലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് അനുസൃതമായി ഒരു പോൾ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ:

(i) എസ്.പി.ക്ക് ഓഹരികൾ കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം, അദ്ദേഹത്തിന് എല്ലാ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളും കൈവശം വെച്ചിട്ടുള്ള ഓഹരികളുടെ എണ്ണത്തിന് തുല്യമായ എണ്ണം ഓഹരികളിൽ വോട്ട് ചെയ്യാൻ കഴിയും, കൂടാതെ എസ്.പി. അല്ലാത്ത മറ്റ് പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളുടെ എണ്ണത്തേക്കാൾ കുറവായിരിക്കും (മറ്റെല്ലാ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾ). പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾ കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്ന ഓഹരികൾക്ക് ബാധകമായ ബാക്കിയുള്ള വോട്ടുകൾ മറ്റ് പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകൾക്കിടയിൽ തുല്യമായി വിഭജിക്കപ്പെടും; കൂടാതെ

(ii) എസ്.പി.യുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഏതെങ്കിലും സംഭവം ഉണ്ടായാൽ, അനുച്ഛേദം 16(ബി)(i)-ലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് സാധുതയും പ്രാബല്യവും ഇല്ലാതാകും."

1996-ൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയ ഭേദഗതികൾ ഇനി തുടരാത്തതിനാൽ, 2012 വരെ ഈ നിലപാട് തുടർന്നുവെന്നും അതിനുശേഷം പരസ്പര ധാരണയോടെ ആർട്ടിക്കിൾസ് ഓഫ് അസോസിയേഷൻ വീണ്ടും ഭേദഗതി ചെയ്തെന്നും ഈ കോടതിയെ അറിയിച്ചു.

2.7. ധാരണാപത്രത്തിലും എസ്പിഎയിലും എസ്എച്ച്എയിലും രേഖപ്പെടുത്തിയതുപോലെ 49% ഓഹരി മൂലധനം കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെട്ടു, അതിന്റെ ഫലമായി ദയാ പ്രകാശ് മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ സ്ഥാനം രാജിവെക്കുകയും സഞ്ജീവ് പ്രകാശ് 1996-ൽ തന്നെ കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറായി ചുമതലയേൽക്കുകയും ചെയ്തു.

2.8. പ്രേം പ്രകാശ് തന്റെ ഓഹരികൾ സഞ്ജീവ് പ്രകാശും താനും സംയുക്തമായി കൈവശം വെക്കാൻ കൈമാറാൻ തീരുമാനിച്ചപ്പോൾ കക്ഷികൾക്കിടയിൽ തർക്കങ്ങൾ ഉണ്ടായി, അതുപോലെ ദയാ പ്രകാശ് തന്റെ ഓഹരികൾ സീമ കുക്രേജയും താനും സംയുക്തമായി കൈവശം വെക്കാൻ കൈമാറ്റം ചെയ്തു. അതിനുശേഷം, സഞ്ജീവ് പ്രകാശ് 23-11-2019-ന് മൂന്ന് എതിർകക്ഷികൾക്കും ധാരണാപത്രത്തിലെ മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം ഉപയോഗിച്ച് നോട്ടീസ് നൽകി, ധാരണാപത്രത്തിലെ ഖണ്ഡം 8-ൽ രേഖപ്പെടുത്തിയതുപോലെ ദയാ പ്രകാശിന്റെ ഓഹരികൾ വാങ്ങാനുള്ള തന്റെ മുൻഗണനാവകാശം ലംഘിക്കപ്പെട്ടുവെന്ന് ആരോപിച്ചു, അതിന്റെ ഫലമായി കക്ഷികൾക്കിടയിൽ തർക്കങ്ങൾ ഉടലെടുക്കുകയും ജസ്റ്റിസ് ദീപക് വർമ്മയെ (ഈ കോടതിയിലെ വിരമിച്ച ജഡ്ജി) ഏക മധ്യസ്ഥനായി നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. സീമ കുക്രേജയും ദയാ പ്രകാശും 20-12-2019-ന് ഫയൽ ചെയ്ത മറുപടിയിൽ,

ധാരണാപത്രം എസ്എച്ച്എയുടെ തീയതി മുതൽ, അതായത് 12-04-1996 മുതൽ നിലവിലില്ലെന്നും, അതിന്റെ ഖണ്ഡം 28.2-ന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അത് മേൽപ്പറഞ്ഞ ധാരണാപത്രത്തെ അസാധുവാക്കുകയും നവീകരിക്കുകയും ചെയ്തുവെന്നും ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. അതിനാൽ, ധാരണാപത്രം തന്നെ അസാധുവാക്കുകയും 12-04-1996-ന് ശേഷം നിലവിലില്ലാത്തതിനാലും കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം ഉണ്ടെന്നത് അവർ നിഷേധിച്ചു. ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, സഞ്ജീവ് പ്രകാശ് 06-01-2020-ന് 1996-ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11-ന് കീഴിൽ ഒരു ഹർജിയുമായി ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയെ സമീപിച്ചു. മേൽപ്പറഞ്ഞ ഹർജിയിൽ, 09-01-2020-ന് ഒരു ഇടക്കാല ഉത്തരവ് താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ പാസാക്കി:

"2020 ജനുവരി 15-ന് നടക്കാനിരുന്ന ബോർഡ് മീറ്റിംഗിൽ 2019 ഡിസംബർ 31-ലെ നോട്ടീസിൽ പ്രചരിപ്പിച്ച അജണ്ട നമ്പർ 4-ഉം 8-ഉം ഈ വിഷയത്തിൽ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള അടുത്ത ഹിയറിംഗ് തീയതിക്ക് ശേഷം മറ്റൊരു തീയതിയിലേക്ക് മാറ്റിവയ്ക്കാൻ എല്ലാ കക്ഷികളും സമ്മതിക്കുന്നു."

2.9. 22-10-2020-ലെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായത്തിൽ, തനിക്ക് തീരുമാനിക്കേണ്ട വിഷയം എന്താണെന്ന് ഡൽഹി ഹൈക്കോടതി ഖണ്ഡിക 79-ൽ താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തി:

"**79.** ഈ ഹർജിയിൽ, ഒരു ആർബിട്രേറ്ററെ നിയമിക്കാനുള്ള ഹർജിക്കാരന്റെ ഹർജി പരിഗണിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ, ഒരു മധ്യസ്ഥതാ കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പ് മാത്രം പരിഗണിച്ചാൽ മതിയോ, കൂടാതെ ധാരണാപത്രം നവീകരിച്ചുവെന്ന വാദം ഉൾപ്പെടെ കരാറിന്റെ സാധുതയുടെ വിഷയം തീരുമാനിക്കാൻ ആർബിട്രേറ്റർക്ക് വിട്ടുകൊടുത്താൽ മതിയോ എന്നതാണ് പരിഗണനയ്ക്ക് വരുന്ന പ്രാഥമിക വിഷയമെന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നു."

ധാരണാപത്രത്തെയും എസ്എച്ച്എയെയും പരാമർശിച്ച ശേഷം, ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയിലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജി ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു:

"88. ഖണ്ഡം 1.1-നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, അംഗീകൃത പ്ലാനുകൾ അനുസരിച്ച് കമ്പനിയുടെ പ്രവർത്തനത്തിന് അംഗീകാരം ആവശ്യമായി വരുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളോ റോയിട്ടേഴ്സോ ഒരു വിഷയത്തിനോ നിർദ്ദേശത്തിനോ എതിരായി വോട്ട് ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ഉണ്ടാകുന്ന മാനേജ്മെന്റ് തടസ്സമായി 'കൃത്രിമ തടസ്സത്തെ' നിർവചിക്കുന്നു. ശ്രീ. കത്പാലിയ, ശ്രീ. നായർ, ശ്രീ. സേഥി എന്നിവർ എസ്എച്ച്എ-യ്ക്ക് കീഴിൽ പ്രകാശ് ഫാമിലി അംഗങ്ങൾക്കും റോയിട്ടേഴ്സിനും രണ്ട് ഗ്രൂപ്പുകൾ ഉണ്ടെന്ന് വാദിക്കുന്നത് ശരിയായിരിക്കാം, എന്നാൽ ഇത് ഒരു തടസ്സത്തിന്റെ പ്രത്യേക സാഹചര്യത്തിലാണ്, അപ്പോൾ പ്രകാശ് ഫാമിലി അംഗങ്ങളും റോയിട്ടേഴ്സും 'ബ്ലോക്കുകളായി' പ്രവർത്തിക്കുന്നു, അതിനർത്ഥം എസ്എച്ച്എ പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളെ അവരുടെ വ്യക്തിപരമായ പദവിയിൽ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല എന്നല്ല. കൂടാതെ, ആരംഭ ഖണ്ഡിക അനുസരിച്ച്, 'കക്ഷികൾ' എന്ന പദം വ്യക്തിപരമായും കൂട്ടായും പ്രകാശ് ഫാമിലി ഓഹരിയുടമകളെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു."

xxx xxx xxx

"90. അതിനാൽ, ഖണ്ഡം 28.2-ഉം എസ്എച്ച്എയുടെ ആരംഭ ഖണ്ഡികയും ഒരുമിച്ച് വായിച്ചാൽ, ഖണ്ഡം 28.2-ൽ വിശദമാക്കിയതുപോലെയുള്ള ഏതൊരു കരാറും 'കക്ഷികൾക്കിടയിൽ' അസാധുവാക്കപ്പെടും. അതിനാൽ, പ്രകാശ് കുടുംബത്തിലെ ഓഹരി ഉടമകൾ എസ്എച്ച്എക്ക് കീഴിൽ വ്യക്തിഗതമായി കക്ഷികളായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടതിനാൽ, ഹർജിക്കാരൻ ആശ്രയിക്കുന്ന പ്രകാശ് കുടുംബത്തിന്റെ പരസ്പര അവകാശങ്ങളെയും ബാധ്യതകളെയും

നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഒരു കരാറായ ധാരണാപത്രം അസാധുവാക്കപ്പെട്ടു. എസ്എച്ച്എ പ്രകാശ് കുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങളുടെ/ഓഹരി ഉടമകളുടെ പരസ്പര അവകാശങ്ങളെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നില്ലെന്ന് ഹർജിക്കാരന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട കൗൺസിൽ വാദിക്കുന്നില്ല. റോയിട്ടേഴ്സ് ഓഹരികൾ വാങ്ങാൻ വരുന്നതിന് മുമ്പ് അവരുടെ കുടുംബ ക്രമീകരണം നിർവചിക്കാൻ പ്രകാശ് കുടുംബം ധാരണാപത്രത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടതിനാൽ എസ്എച്ച്എക്ക് അതിനെ മറികടക്കാൻ കഴിയില്ല എന്ന ശ്രീ. നായരുടെ വാദം ആകർഷകമല്ല. അനുബന്ധ കരാറുകളുടെയും ഷെയർ പർച്ചേസ് എഗ്രിമെന്റിന്റെയും കാര്യത്തിൽ ഖണ്ഡം 28.2-ൽ പ്രത്യേകം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ, ധാരണാപത്രം അസാധുവാക്കില്ലെന്ന് എസ്എച്ച്എയിൽ ഒരു വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിൽ നിന്ന് പ്രകാശ് കുടുംബാംഗങ്ങളെ ഒന്നും തടഞ്ഞിരുന്നില്ല. കക്ഷികൾ തമ്മിലുള്ള നിലവിലെ തർക്കം ഒരു ഇന്ത്യൻ കമ്പനിയിലെ ഓഹരികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതിനാൽ ഇംഗ്ലീഷ് നിയമപ്രകാരം ലണ്ടൻ കോർട്ട് ഓഫ് ഇന്റർനാഷണൽ ആർബിട്രേഷനാണ് ഇത് പരിഹരിക്കേണ്ടത്, ഇന്ത്യൻ നിയമത്തിൽ നിന്ന് കരാറിൽ നിന്ന് പുറത്തുകടക്കുന്നത് പൊതുനയത്തിന് എതിരാണെന്ന ശ്രീ. നായരുടെ വാദവും ബാധകമല്ല, കാരണം ധാരണാപത്രം ഉപയോഗിച്ച് ഫയൽ ചെയ്ത ഈ നടപടികളിൽ അങ്ങനെയുള്ള ഒരു വിഷയം ഉദിക്കുന്നില്ല. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു വാദം ധാരണാപത്രത്തെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുകയുമില്ല, കാരണം അത് എസ്എച്ച്എ നവീകരിച്ചിരിക്കുന്നു."

അതിനുശേഷം 1872-ലെ ഇന്ത്യൻ കോൺട്രാക്റ്റ് ആക്റ്റ്, ["കോൺട്രാക്റ്റ് ആക്റ്റ്"] വകുപ്പ് 62-ഉം, ഈ കോടതിയുടെ വിധിന്യായങ്ങളായ യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ **v.** കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത **&** ബ്രോസ്., (1960) 1 എസ് സി ആർ 493 ["കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത"], ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ **v.** കെ. കെ. കാർ, (1974) 1 എസ് സി സി 141 ["ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ"], കൂടാതെ യംഗ്

അച്ചീവേഴ്സ് **v.** ഐഎംഎസ് ലേണിംഗ് റിസോഴ്സസ് **(**പി**)** ലിമിറ്റഡ്, (2013) 10 എസ് സി സി 535 [**"**യംഗ് അച്ചീവേഴ്സ്**"**] എന്നിവയും രേഖപ്പെടുത്തിയ ശേഷം, ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജി ഇങ്ങനെ തീർപ്പ് കൽപ്പിച്ചു:

"98. മധ്യസ്ഥത കരാർ/ഖണ്ഡം അടങ്ങിയ കരാർ നവീകരിക്കുന്നതിന്റെ ഫലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമം സുസ്ഥിരമാണെന്ന് മുകളിലുള്ള വിധിന്യായങ്ങൾ വായിച്ചാൽ വ്യക്തമാണ്. ഒരു കരാറിന്റെ സൃഷ്ടിയായ മധ്യസ്ഥത കരാർ ഒരു കരാറിലൂടെ നശിപ്പിക്കപ്പെടാം. അതായത്, ഒരു കരാറിനെ മറ്റൊരു കരാർ അസാധുവാക്കിയാൽ, മുൻ കരാറിന്റെ ഒരു ഘടകമായ/ഭാഗമായ മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം അതോടൊപ്പം ഇല്ലാതാകും അല്ലെങ്കിൽ യഥാർത്ഥ കരാർ പൂർണ്ണമായും അവസാനിപ്പിച്ചാൽ, അതിന്റെ ഭാഗമായ മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡവും അതോടൊപ്പം നശിച്ചുപോകും. അതിനാൽ, നവീകരണം കാരണം ധാരണാപത്രത്തോടൊപ്പം നശിച്ചുപോയ ധാരണാപത്രത്തിലെ മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം, അതായത് ഖണ്ഡം 12, ധാരണാപത്രത്തിന് കീഴിലുള്ള മധ്യസ്ഥതയെ വിശ്വസിക്കുന്നതിന്/ന്യായീകരിക്കുന്നതിന് കഴിയാതെ വരുന്നു.

99. എന്റെ മുകളിലെ നിഗമനം പരിഗണിച്ച്, 'കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസ്' സിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വാദവും നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11(6 എ)-യെ ആശ്രയിച്ചതും അസ്വീകാര്യമാണ്. ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ കൗൺസിലുകൾ ആശ്രയിച്ച വിധിന്യായങ്ങളായ ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര എസ്.എ. [ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര, എസ്.എ. v. ഗംഗാവരം പോർട്ട് ലിമിറ്റഡ്, (2017) 9 എസ് സി സി 729], മായാവതി ട്രേഡിംഗ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് [മായാവതി ട്രേഡിംഗ് (പി) ലിമിറ്റഡ് v. പ്രദ്യുത് ദേബ് ബർമൻ, (2019) 8 എസ് സി സി 714], സോസ്റ്റൽ ഹോസ്പിറ്റാലിറ്റി [സോസ്റ്റൽ ഹോസ്പിറ്റാലിറ്റി പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് v. ഒറവെൽ സ്റ്റേസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, ആർബ്. പെറ്റ്. 28/2018],

ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് [ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. നർഭെരാം പവർ ആൻഡ് സ്റ്റീൽ പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, (2018) 6 എസ് സി സി 534], വോഡഫോൺ [വോഡഫോൺ ഇന്റർനാഷണൽ ഹോൾഡിംഗ്സ് ബിവി v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ, (2012) 6 എസ് സി സി 613], ഉത്തരാഖണ്ഡ് പൂർവ് സൈനിക് [ഉത്തരാഖണ്ഡ് പൂർവ് സൈനിക് കല്യാൺ നിഗം ലിമിറ്റഡ് v. നോർത്തേൺ കോൾ ഫീൽഡ് ലിമിറ്റഡ്, (2020) 2 എസ് സി സി 455], റസ്സൽ [റസ്സൽ v. നോർത്തേൺ ബാങ്ക് ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡ്, (1992) ബി.സി.സി. 578] കൂടാതെ ആൻഡേഴ്സൺ [കാതറിൻ ആൻഡേഴ്സൺ v. അശ്വനി ഭാട്ടിയ, (2019) 11 എസ് സി സി 299] എന്നിവയും ഞാൻ പരിഗണിച്ചു, അവ ഈ കേസിന് ബാധകമല്ല."

3. അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. കെ. വി. വിശ്വനാഥൻ, പ്രകാശ് കുടുംബാംഗങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ധാരണാപത്രത്തെ ശക്തമായി ആശ്രയിക്കുകയും, അത് ഒരു കുടുംബ ഒത്തുതീർപ്പോ ക്രമീകരണമോ ആണെന്നും, അത് കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഒരു പ്രത്യേക ഇക്വിറ്റി ഉയർത്തുന്നുവെന്നും, ഈ കോടതിയുടെ നിരവധി വിധിന്യായങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് നടപ്പാക്കേണ്ട ഒരു സാധാരണ കരാർ ക്രമീകരണമായി ഇതിനെ കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നും ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഇതിനായി, അദ്ദേഹം കാലെ **v.** ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ ഓഫ് കൺസോളിഡേഷൻ, (1976) 3 എസ് സി സി 119 ["കാലെ"] എന്ന കേസിലെ ഖണ്ഡിക 9-ൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള നിരീക്ഷണങ്ങളെ ശക്തമായി ആശ്രയിച്ചു, ഇത് റിലയൻസ് നാച്ചുറൽ റിസോഴ്സസ് ലിമിറ്റഡ് **v.** റിലയൻസ് ഇൻഡസ്ട്രീസ് ലിമിറ്റഡ്, (2010) 7 എസ് സി സി 1 (ഖണ്ഡിക 49-ലും 50-ലും) എന്ന കേസിൽ പിന്തുടർന്നിരുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചും, കമ്പനിയുടെ വലിയ വളർച്ചയ്ക്ക് കാരണക്കാരൻ അപ്പീൽവാദിയാണെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശ്രമഫലമായാണ്

2021_4_44_80

റോയിട്ടേഴ്സ് കമ്പനിയുടെ 49% ഓഹരി മൂലധനം വാങ്ങിക്കൊണ്ട് വലിയൊരു തുക മൂലധനം നിക്ഷേപിച്ചതെന്നും അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഇക്കാരണത്താലാണ്, മൂന്ന് എതിർകക്ഷികളിൽ ആരെങ്കിലും കമ്പനിയിലെ അവരുടെ ഇക്വിറ്റി ഓഹരികൾ വിൽക്കുവാനോ ഇഷ്ടദാനം ചെയ്യുവാനോ ആഗ്രഹിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ, അവരുടെ ഓഹരികൾ അപ്പീൽവാദിക്കോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവകാശികൾക്കോ പിൻഗാമികൾക്കോ മാത്രമേ കൈമാറാവൂ/വിൽക്കാവൂ/ഇഷ്ടദാനം ചെയ്യാവൂ എന്ന് ഖണ്ഡം 8 വഴി ധാരണാപത്രം വ്യക്തമാക്കിയത്. അതിനാൽ, ധാരണാപത്രത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം ബാധകമായിരിക്കും, കൂടാതെ മധ്യസ്ഥത നടപ്പാക്കേണ്ടത് 1996-ലെ നിയമത്തിന് കീഴിലായിരിക്കും. തുടർന്ന് അദ്ദേഹം എസ്എച്ച്എയിലെ വിവിധ ഖണ്ഡങ്ങൾ വായിക്കുകയും ഖണ്ഡം 12.1(എ)-യെ ശക്തമായി ആശ്രയിക്കുകയും ചെയ്തു, അതിൽ റോയിട്ടേഴ്സ് കമ്പനിയിലെ അതിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഓഹരികൾ വിൽക്കേണ്ടിവന്നാൽ, അതിന്റെ ഓഹരികൾ "അവർ തമ്മിൽ സമ്മതിച്ച അനുപാതത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റെന്തെങ്കിലും രീതിയിൽ" വാങ്ങാൻ മറ്റ് ഓഹരി ഉടമകളോട് ആവശ്യപ്പെടാൻ അതിന് അവകാശമുണ്ടായിരിക്കും, അതുവഴി പ്രകാശ് കുടുംബാംഗങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ധാരണാപത്രം മേൽപ്പറഞ്ഞ ഖണ്ഡം വഴി വ്യക്തമായി പരാമർശിക്കപ്പെടുകയും സംരക്ഷിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തുവെന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ മാത്രം താമസിക്കുകയും ജോലി ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു കുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന തർക്കങ്ങൾ ലണ്ടൻ കോർട്ട് ഓഫ് ഇന്റർനാഷണൽ ആർബിട്രേഷന്റെ നിയമങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് കൈമാറുന്നത് അസംബന്ധമാണെന്നും അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു, കാരണം എസ്എച്ച്എ ധാരണാപത്രത്തെ അസാധുവാക്കിയാൽ ഇത് സംഭവിക്കും. എസ്എച്ച്എയുടെ ഖണ്ഡം 28 മുഴുവനായി വായിക്കണമെന്നും, അതിന്റെ ഖണ്ഡം 28.1 വ്യക്തമാക്കുന്നത് എസ്എച്ച്എയിലും, എസ്പിഎയിലും, അനുബന്ധ

കരാറുകളിലും അടങ്ങിയിട്ടുള്ള കക്ഷികൾ തമ്മിലുള്ള മുഴുവൻ കരാറും ധാരണയും "അതിന്റെ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്" എന്നും അദ്ദേഹം വേദനയോടെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി, ഈ കരാറുകളുടെ വിഷയം പ്രകാശ് കുടുംബവും റോയിട്ടേഴ്സും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമാണ്, ഇത് പ്രകാശ് കുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ മാത്രമുള്ളതും റോയിട്ടേഴ്സ് ഒരു കക്ഷിയല്ലാത്തതുമായ ധാരണാപത്രത്തിന്റെ വിഷയത്തിൽ നിന്ന് തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. ഇതിനായി, അദ്ദേഹം ബാർക്ലേസ് ബാങ്ക് പിഎൽസി **v.** യൂണിക്രെഡിറ്റ് ബാങ്ക് എജിയും മറ്റൊരാളും, [2014] ഇ ഡബ്ല്യു സി എ സി ഐ വി 302 (ഖണ്ഡിക 27–ലും 28–ലും), ദി ഫെഡറൽ റിപ്പബ്ലിക് ഓഫ് നൈജീരിയ **v.** ജെ പി മോർഗൻ ചേസ് ബാങ്ക്, എൻ എ, [2019] ഇ ഡബ്ല്യു എച്ച് സി 347 (കൊമ്മെ) (ഖണ്ഡിക 37–ൽ), കൂടാതെ കിൻസെല്ല യും മറ്റൊരാളും **v.** ഇമാസൻ എജി യും മറ്റൊരാളും, [2019] ഇ ഡബ്ല്യു എച്ച് സി 3196 (സി എച്ച്) (ഖണ്ഡിക 64 മുതൽ 71 വരെ) എന്നിവയിലെ വിധിന്യായങ്ങളെ ശക്തമായി ആശ്രയിച്ചു. ഈ വിധിന്യായങ്ങൾ വായിച്ചാൽ, ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, "മുഴുവൻ കരാർ" ഖണ്ഡങ്ങൾ കർശനമായി വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്ന് കാണിക്കുന്നു, ഇതിന്റെ ആശയം, കരാർ ഔദ്യോഗികമായി ഒപ്പുവെക്കുന്നതിന് മുമ്പ് കരാറിന്റെ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കക്ഷികൾ തമ്മിൽ നടന്ന ചർച്ചകൾ പരാമർശിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കുക എന്നതാണ്. തുടർന്ന് അദ്ദേഹം 22–10–2020–ലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജിയുടെ വിധിന്യായം ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര, എസ്.എ. **v.** ഗംഗാവരം പോർട്ട് ലിമിറ്റഡ്, (2017) 9 എസ് സി സി 729 ["ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര"] കൂടാതെ മായാവതി ട്രേഡിംഗ് **(പി)** ലിമിറ്റഡ് **v.** പ്രദ്യുത് ദേബ് ബർമൻ, (2019) 8 എസ് സി സി 714 ["മായാവതി ട്രേഡിംഗ്"] എന്നിവയിലെ തത്വങ്ങൾക്ക് വിരുദ്ധമാണെന്ന് വാദിച്ചുകൊണ്ട് അതിനെ വിമർശിച്ചു. നവീകരണം നടന്നിട്ടുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നത്, ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയത്, വാദിക്കാൻ

സാധ്യതയുള്ളതും ഗണ്യമായ സങ്കീർണ്ണതയുള്ളതുമായ ഒരു വിഷയമാണെന്നും, അത് ധാരണാപത്രത്തിന്റെയും എസ്എച്ച്എയുടെയും വിവിധ ഖണ്ഡങ്ങളെ, ചുറ്റുമുള്ള സാഹചര്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ ലഭിക്കുന്ന ഒരു കണ്ടെത്തലിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ധാരണാപത്രം ഉണ്ടാക്കിയ ഉടൻതന്നെ കമ്പനിയുടെ ആർട്ടിക്കിൾസ് ഓഫ് അസോസിയേഷനിൽ ഒരു ഭേദഗതി വരുത്താൻ കാരണമായ ഒരു കുടുംബ ഒത്തുതീർപ്പ് നടപ്പാക്കിയുവെന്ന വസ്തുത ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജ് കാണാതെ പോയെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥതാ കരാർ നിലവിലില്ലെന്ന് പുറമേക്ക് നോക്കിയാൽ വ്യക്തമായ ഒരു കേസ് ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ, വകുപ്പ് 11-ന് കീഴിലുള്ള ഒരു കോടതിക്ക് കക്ഷികളെ മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് കൈമാറാൻ ബാധ്യതയുണ്ടെന്നും, കോൺട്രാക്റ്റ് ആക്ടിലെ വകുപ്പ് 62-ന് കീഴിൽ ഒരു കരാർ നവീകരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച വസ്തുതകളുടെയും നിയമത്തിന്റെയും സങ്കീർണ്ണമായ ചോദ്യങ്ങൾ ഒരു ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് തീരുമാനിക്കാൻ വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നും വ്യക്തമാക്കിയ ഈ കോടതിയുടെ മൂന്ന് പുതിയ വിധിന്യായങ്ങളെയും അദ്ദേഹം ആശ്രയിച്ചു.

4. 3-ആം എതിർകക്ഷിക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. മുകുൽ റോഹത്ഗി, ശ്രീ. വിശ്വനാഥന്റെ വാദങ്ങളെ പിന്തുണച്ചു. അദ്ദേഹം ധാരണാപത്രം, എസ്പിഎ, കൂടാതെ എസ്എച്ച്എ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് ഞങ്ങളെ പരാമർശിക്കുകയും, കാലെ (മേൽപ്പറഞ്ഞ) എന്ന കേസിലെ നിരീക്ഷണങ്ങളെ ശക്തമായി ആശ്രയിക്കുകയും ചെയ്തു, ഇത് രവീന്ദർ കൗർ ഗ്രെവാൽ **v.** മൻജിത് കൗർ, (2020) 9 എസ് സി സി 706 (ഖണ്ഡിക 25 മുതൽ 28 വരെ) എന്ന കേസിൽ പിന്തുടർന്നിരുന്നു. ധാരണാപത്രത്തിലെ കക്ഷികൾ എസ്എച്ച്എയിലെ കക്ഷികളിൽ നിന്ന്

വ്യത്യസ്തരാണെന്ന് മാത്രമല്ല, റോയിട്ടേഴ്സ് കമ്പനിയിലെ 49% ഓഹരികൾ വാങ്ങുന്നതിനായി പ്രകാശ് കുടുംബം റോയിട്ടേഴ്സുമായി ഒരു പ്രത്യേക കരാറിൽ ഏർപ്പെടണമെന്ന് ധാരണാപത്രം തന്നെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു, അതുവഴി ധാരണാപത്രവും റോയിട്ടേഴ്സുമായി ഉണ്ടാക്കിയ കരാറുകളും പ്രത്യേക കരാറുകളാണെന്ന് കാണിക്കുന്നു.

5. 1-ഉം 2-ഉം എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട അഭിഭാഷകരായ ശ്രീ. അവിഷ്കർ സിംഗ്വിയും ശ്രീ. മാണിക് ഡോഗ്രയും, ധാരണാപത്രം ഉടൻ തന്നെ അസാധുവാക്കപ്പെട്ടു എന്ന വസ്തുതയെ ശക്തമായി ആശ്രയിച്ചു, കാരണം അതിന്റെ ചില പ്രധാന ഖണ്ഡങ്ങൾ 14-05-1996-ന് കമ്പനിയുടെ ആർട്ടിക്കിൾസ് ഓഫ് അസോസിയേഷനിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയതിന് ശേഷം അത് നിലവിലില്ല. കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറായിരുന്ന ദയാ പ്രകാശ് അങ്ങനെ തുടരാതെ, എസ്എച്ച്എയിൽ പ്രവേശിച്ചതിന് തൊട്ടുപിന്നാലെ കമ്പനിയുടെ മാനേജ്മെന്റ് സഞ്ജീവ് പ്രകാശിനെ ഏൽപ്പിച്ചതിനാൽ, ധാരണാപത്രം ഒരിക്കലും നടപ്പാക്കിയില്ലെന്നും അവർ വാദിച്ചു. കൂടാതെ, 2012-ന് ശേഷം പോലും ഇത് നിലനിന്നിരുന്നില്ലെന്ന് അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി, കാരണം 1996-ലെ ഭേദഗതിക്ക് ശേഷം അന്നത്തെ ഭേദങ്ങളിൽ നേരത്തെ ഉണ്ടായിരുന്നത് ഇനി ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ലെന്ന് സഞ്ജീവ് പ്രകാശിന്റെ സമ്മതത്തോടെ ആർട്ടിക്കിൾസ് ഓഫ് അസോസിയേഷൻ ഭേദഗതി ചെയ്തു. അതേ ദിവസം, അതായത് 05-10-2019-ന്, പ്രേം പ്രകാശ് തന്റെ ഓഹരികൾ സഞ്ജീവ് പ്രകാശും താനും സംയുക്തമായി കൈവശം വെക്കാൻ വിൽക്കാൻ ശ്രമിച്ചതുപോലെ, ദയാ പ്രകാശ് തന്റെ ഓഹരികൾ സീമ കൃഷ്ണജയും താനും സംയുക്തമായി കൈവശം വെക്കാൻ വിൽക്കാൻ ശ്രമിച്ചുവെന്നും അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. അപ്പോൾ സഞ്ജീവ് പ്രകാശിന്റെ ആദ്യ പ്രതികരണം നവീകരിക്കപ്പെട്ട ഒരു ധാരണാപത്രത്തെ

ആശ്രയിക്കുകയായിരുന്നില്ല, മറിച്ച് രേഖ സ്റ്റാമ്പില്ലാത്തതിനാൽ തെളിവായി എടുക്കാൻ പാടില്ലെന്ന് വാദിക്കുകയായിരുന്നു. പിന്നീടാണ് ധാരണാപത്രത്തിലെ ഖണ്ഡം 8–നെ ആശ്രയിച്ചത്. ധാരണാപത്രം അസാധുവാക്കപ്പെടുവെന്ന് സംശയരഹിതമായി വ്യക്തമാക്കുന്ന എസ്എച്ച്എയിലെ ഖണ്ഡം 11.2–നെ രണ്ട് ബഹുമാനപ്പെട്ട കൗൺസിലുകളും ശക്തമായി ആശ്രയിച്ചു. തുടർന്ന് അവർ കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത (മേൽപ്പറഞ്ഞ) (ഖണ്ഡിക 9–ൽ), ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ (മേൽപ്പറഞ്ഞ) (ഖണ്ഡിക 7–ലും 8–ലും), യംഗ് അച്ചീവേഴ്സ് (മേൽപ്പറഞ്ഞ) (ഖണ്ഡിക 5–ലും 8–ലും), സസാൻ പവർ ലിമിറ്റഡ് **v.** നോർത്ത് അമേരിക്കൻ കോൾ കോർപ്പറേഷൻ **(**ഇന്ത്യ**) (**പി**)** ലിമിറ്റഡ്, (2016) 10 എസ് സി സി 813 (ഖണ്ഡിക 23–ൽ), കൂടാതെ ലാർസൻ **&** ടൂബ്രോ ലിമിറ്റഡ് **v.** മോഹൻ ലാൽ ഹർബൻസ് ലാൽ ഭയാന, (2015) 2 എസ് സി സി 461 (ഖണ്ഡിക 15–ൽ) എന്നിവയിലെ വിധിന്യായങ്ങളെ, ധാരണാപത്രം എസ്എച്ച്എയുടെ ഫലമായി നവീകരിക്കപ്പെടുവെന്ന വാദത്തിന് അനുകൂലമായി ആശ്രയിച്ചു. അവർ വി. ബി. രംഗരാജ് **v.** വി. ബി. ഗോപാലകൃഷ്ണൻ, (1992) 1 എസ് സി സി 160 (ഖണ്ഡിക 1, 2, 7, കൂടാതെ 8–ൽ), കൂടാതെ പുഷ്പ കടോച്ച് **v.** മനു മഹാറാണി ഹോട്ടൽസ് ലിമിറ്റഡ്, 2005 എസ് സി സി ഓൺ ലൈൻ ഡെൽ 702 : (2005) 83 ഡി ആർ ജെ 246 (ഖണ്ഡിക 5, 7, കൂടാതെ 8–ൽ) എന്നിവയും ആശ്രയിച്ചു, ഒരു സ്വകാര്യ കമ്പനിയുടെ ഓഹരികളുടെ കൈമാറ്റത്തിന്മേലുള്ള ഏതൊരു നിയന്ത്രണവും അതിന്റെ ആർട്ടിക്കിളുകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്താതെ അസാധുവായിരിക്കുമെന്നതിനാൽ ധാരണാപത്രം നിയമപരമായി നടപ്പാക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നും, അതിന്റെ ഫലമായി ആർട്ടിക്കിൾസ് ഓഫ് അസോസിയേഷൻ മാത്രം പരിശോധിച്ചാൽ മതിയെന്നും വാദിച്ചു. ഇത് അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, അസാധുവായ ഒരു കരാറിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള മധ്യസ്ഥതാ ഖണ്ഡം വ്യക്തമായും പരിശോധിക്കാൻ കഴിയില്ല. തുടർന്ന് അവർ ഈ കേസ് വളരെ വ്യക്തമായ ഒന്നാണെന്നും, അപ്പീൽവാദി

ഫയൽ ചെയ്ത വകുപ്പ് 11 ഹർജി തള്ളിയത് ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയിലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജിക്ക് ശരിയാണെന്നും വാദിക്കുന്നതിനായി ഈ കോടതിയുടെ ചില പുതിയ വിധിന്യായംങ്ങളെ പരാമർശിച്ചു.

6. 2015-ലെ ആർബിട്രേഷൻ ആൻഡ് കൺസിലിയേഷൻ (അമെൻഡ്മെന്റ്) ആക്റ്റ് ["2015 അമെൻഡ്മെന്റ് ആക്റ്റ്"] പ്രകാരം, വകുപ്പ് 11(6 എ) അവതരിപ്പിച്ചതുകൊണ്ട്, ഒരു ആർബിട്രേറ്ററെ നിയമിക്കുമ്പോൾ വകുപ്പ് 11-ന് കീഴിൽ ഒരു കോടതിയുടെ അധികാരപരിധിയുടെ വ്യാപ്തി സംബന്ധിച്ച പഴയ നിലപാട്, കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥതാ കരാർ നിലവിലുണ്ടോ എന്ന് പരിശോധിക്കുന്നതിലേക്ക് ചുരുക്കിയിരിക്കുന്നു. വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നിയമത്തിന്റെ ക്രമാനുഗതമായ വികാസത്തിൽ, ഡ്യൂറോ ഫെൽഗുവേര (മേൽപ്പറഞ്ഞ) കൂടാതെ മായാവതി ട്രേഡിംഗ് (മേൽപ്പറഞ്ഞ) എന്നിവയിലെ വിധിന്യായംങ്ങൾ വിദ്യാ ഡ്രോളിയ **v.** ദുർഗാ ട്രേഡിംഗ് കോർപ്പറേഷൻ, (2021) 2 എസ് സി സി 1 ["വിദ്യാ ഡ്രോളിയ"] എന്ന മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരുടെ ബെഞ്ച് തീരുമാനത്തിൽ വിശദമായി വിശദീകരിച്ചു. ഈ കേസിലെ വസ്തുതകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായത്തിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജി ശക്തമായി ആശ്രയിച്ച കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത (മേൽപ്പറഞ്ഞ) കൂടാതെ ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ (മേൽപ്പറഞ്ഞ) എന്നിവയിലെ വിധിന്യായംങ്ങളെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന വിദ്യാ ഡ്രോളിയ (മേൽപ്പറഞ്ഞ) - യിലെ ഖണ്ഡിക 127 മുതൽ 130 വരെ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നത് പ്രധാനമാണ്.

"**127.** ഒരു കക്ഷി റഫറൻസിനെ എതിർത്ത് നിരാകരണം, റദ്ദാക്കൽ അല്ലെങ്കിൽ "അനുരഞ്ജനവും തൃപ്തിയും" എന്നിവ വാദിക്കുമ്പോൾ, ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ *v.* കെ.കെ. കാർ *[*ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ *v.* കെ.കെ. കാർ, [(1974) 1 എസ് സി സി 141] എന്ന കേസിൽ രസകരവും പ്രസക്തവുമായ ഒരു വിവരണം കാണാവുന്നതാണ്, അത് യൂണിയൻ ഓഫ്

ഇന്ത്യ *v.* കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത *&* ബ്രോസ്., [എഐആർ 1959 എസ് സി 1362] എന്ന ഈ കോടതിയുടെ മുൻകാല വിധിന്യായത്തെ പരാമർശിച്ച് ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചു: (ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ കേസ് *(*ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ *v.* കെ. കെ. കാർ, *[(1974) 1* എസ് സി സി *141],* എസ് സി സി പേജ് 147–48, ഖണ്ഡിക 11)

"*11.* പ്രസക്തമായ കേസ് നിയമം അവലോകനം ചെയ്ത ശേഷം, അന്നത്തെ ജഡ്ജി ആയിരുന്ന സുബ്ബ റാവു, ഭൂരിപക്ഷത്തിന് വേണ്ടി സംസാരിച്ചുകൊണ്ട് താഴെ പറയുന്ന തത്വങ്ങൾ പ്രഖ്യാപിച്ചു: (കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത *&* ബ്രോസ്. കേസ് *[*എഐആർ *1959* എസ് സി *1362*], എഐആർ പേജ് 1370, ഖണ്ഡിക 10)

'(*1*) ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം ഒരു കരാറിന്റെ പ്രധാന വ്യവസ്ഥകളിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായി അതിന്റെ ഒരു ഉപവ്യവസ്ഥയാണ്; എന്നിരുന്നാലും അത് അതിന്റെ ഒരു അവിഭാജ്യ ഭാഗമാണ്; (*2*) ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡത്തിന്റെ നിബന്ധനകൾ എത്ര സമഗ്രമായാലും, കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പ് അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിന് ഒരു ആവശ്യമായ വ്യവസ്ഥയാണ്; അത് കരാറിനൊപ്പം നശിച്ചുപോകുന്നു; (*3*) ഒരു കരാറിന് നിയമപരമായി നിലവിലില്ലാത്ത അല്ലെങ്കിൽ ആദ്യമേ അസാധുവായ ഒരു അവസ്ഥ ഉണ്ടാകാം; (*4*) കരാർ നിയമപരമായി ഉണ്ടാക്കിയതാണെങ്കിലും, കക്ഷികൾക്ക് അത് നിലവിലില്ലാത്തതുപോലെ അവസാനിപ്പിക്കാനും അവരുടെ അവകാശങ്ങളെയും ബാധ്യതകളെയും മാത്രം നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഒരു പുതിയ കരാർ അതിന് പകരം വെക്കാനും കഴിയും; (*5*) ആദ്യത്തെ കേസിൽ, യഥാർത്ഥ കരാറിന് നിയമപരമായ നിലനിൽപ്പ് ഇല്ലെങ്കിൽ, മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡത്തിനും പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയില്ല, കാരണം യഥാർത്ഥ കരാറിനൊപ്പം അതും അസാധുവാണ്; രണ്ടാമത്തെ കേസിൽ, യഥാർത്ഥ കരാർ പുതിയ കരാറിനാൽ ഇല്ലാതാകുന്നതുകൊണ്ട്, യഥാർത്ഥ കരാറിന്റെ മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡവും

അതോടൊപ്പം നശിച്ചുപോകുന്നു; കൂടാതെ (6) ഈ രണ്ടെണ്ണത്തിനും ഇടയിൽ "ഒരു കരാറുമായി ബന്ധപ്പെട്ട തർക്കങ്ങളുടെ" നിരവധി വിഭാഗങ്ങൾ വരുന്നു, അതായത് നിരാകരണം, നിരാശ, ലംഘനം, തുടങ്ങിയവയെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ. ആ കേസുകളിൽ കരാറിന്റെ പ്രകടനമാണ് അവസാനിക്കുന്നത്, എന്നാൽ കരാർ അതിന് കീഴിലോ അതിലൂടെയോ ഉണ്ടാകുന്ന തർക്കങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ചില ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഇപ്പോഴും നിലവിലുണ്ട്. കരാർ ചില ആവശ്യങ്ങൾക്കായി നിലനിൽക്കുന്നതുകൊണ്ട്, മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം ഈ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു.'

ആ കേസുകളിൽ, ഈ കോടതി നേരത്തെ പറഞ്ഞതുപോലെ, കരാറിന്റെ പ്രകടനമാണ് അവസാനിക്കുന്നത്, എന്നാൽ കരാർ അതിന് കീഴിലോ അതിലൂടെയോ ഉണ്ടാകുന്ന തർക്കങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ചില ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഇപ്പോഴും നിലവിലുണ്ട്. കരാർ ചില ആവശ്യങ്ങൾക്കായി നിലനിൽക്കുന്നതുകൊണ്ട്, മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം ഈ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുവെന്ന് ഈ കോടതി കരുതുന്നു."

128. (ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ കേസ് (ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ *v.* കെ. കെ. കാർ, *[(1974) 1* എസ് സി സി *141]*–ൽ (കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത & ബ്രോസ്. കേസ് *[*എഐആർ *1959* എസ് സി *1362]*ലെ ജസ്റ്റിസ് സർക്കാറിന്റെ ന്യൂനപക്ഷ വിധിന്യായത്തെക്കുറിച്ചും പരാമർശിച്ചു, "അനുരഞ്ജനവും തുപ്തിയും" ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള തർക്കം പരിഹരിക്കുന്നതിനായി മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം നിലനിന്നിരുന്നു എന്ന് അദ്ദേഹം വിധിച്ചതുകൊണ്ട് ഒത്തുതീർപ്പ് മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡത്തിനെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നു എന്നതിനെക്കുറിച്ച് മാത്രമാണ് അദ്ദേഹം ഭൂരിപക്ഷത്തോടൊപ്പം വിയോജിച്ചതെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചു. "അനുരഞ്ജനവും തുപ്തിയും" മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡത്തിനെ അവസാനിപ്പിക്കുന്നില്ല എന്ന സർക്കാർ, ജെ.–യുടെ ഈ

തത്വത്തോട് ഭൂരിപക്ഷം വിയോജിച്ചില്ലെന്ന് കൂടുതൽ നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടു. മറുവശത്ത്, വാദം (6) ജസ്റ്റിസ് സർക്കാറിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടുകൾക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകുന്നതായി തോന്നുന്നു. ഈ തീരുമാനങ്ങൾ മധ്യസ്ഥത നിയമം, 1940-ന് കീഴിലായിരുന്നു. മധ്യസ്ഥത നിയമം പ്രത്യേകം വേർപിരിയലിന്റെയും കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസിന്റെയും തത്വങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുകയും ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് അതിന്റെ സ്വന്തം അധികാരപരിധിയിൽ ഭരണം നടത്താൻ അധികാരം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു.

129. കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസ് തത്വങ്ങൾക്ക് പോസിറ്റീവും നെഗറ്റീവുമായ അർത്ഥങ്ങളുണ്ട്. പോസിറ്റീവ് സ്വാധീനം എന്ന നിലയിൽ, ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലുകൾക്ക് അവരുടെ അധികാരപരിധിയെക്കുറിച്ച് ഭരണം നടത്താനും ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത ചോദ്യങ്ങൾ തീരുമാനിക്കാനും നിയമം അധികാരം നൽകിയിരിക്കുന്നു. വ്യക്തമായ നെഗറ്റീവ് സ്വാധീനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ, നിയമം ഭരണം നടത്തുകയും അത് പിന്തുടരുകയും ചെയ്യണം. നിശ്ശബ്ദമായ നെഗറ്റീവ് സ്വാധീനം, ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് അവരുടെ അധികാരപരിധിയെക്കുറിച്ച് ഭരണം നടത്താനും ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത ചോദ്യങ്ങൾ തീരുമാനിക്കാനും അനുവദിക്കുന്നതിന് റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ കോടതിയുടെ ഇടപെടലിനെ ആവശ്യമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങളിലൂടെ വെട്ടിച്ചുരുക്കുകയും തടസ്സപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. നെഗറ്റീവ് സ്വാധീനം അനുസരിച്ച്, നിയമനിർമ്മാണം വ്യക്തമായോ അല്ലെങ്കിൽ ആവശ്യമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങളിലൂടെയോ അനുവദിക്കുമ്പോൾ ഒഴികെ, റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ കോടതികൾ അർഹതയെക്കുറിച്ച് തീരുമാനിക്കാൻ പാടില്ല. കോടതികൾക്ക് മേലുള്ള ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അത്തരം മുൻഗണന, "ആദ്യ നോട്ടം" റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ ചില അല്ലെങ്കിൽ പരിമിതമായ പരിശോധന നിയമനിർമ്മാണം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുമ്പോൾ ഭാഗികവും

പരിമിതവുമാകാം. അതിനാൽ, ഞങ്ങൾ നിയമനിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, അതായത് മധ്യസ്ഥത നിയമം, കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസ് തത്വങ്ങൾ പരിശോധിക്കും.

130. മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 16(1) ഒരു ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് അതിന്റെ സ്വന്തം അധികാരപരിധിയെക്കുറിച്ച് ഭരണം നടത്താൻ അധികാരം നൽകുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, ഇതിൽ മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ സാധുത ഉൾപ്പെടെ ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത എല്ലാ കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുമുള്ള തടസ്സങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച ഒരു ഭരണവും ഉൾപ്പെടുന്നു. ഒരു കക്ഷി, ഉപവകുപ്പ് (2) പ്രകാരം, മധ്യസ്ഥത എതിർത്തുകൊണ്ട്, ഡിഫൻസ് സ്റ്റേറ്റ്മെന്റ് സമർപ്പിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അധികാരപരിധിയെക്കുറിച്ചുള്ള തടസ്സം ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് മുന്നിൽ ഉന്നയിക്കണം. എന്നിരുന്നാലും, നിയമന നടപടിക്രമത്തിൽ പങ്കെടുക്കുകയോ ഒരു ആർബിട്രേറ്ററെ നിയമിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് ഏതെങ്കിലും കക്ഷിയെ അധികാരപരിധിയെക്കുറിച്ച് ഒരു തടസ്സം ഉന്നയിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് തടസ്സപ്പെടുത്തുകയോ ദോഷകരമായി ബാധിക്കുകയോ ചെയ്യില്ല. വ്യക്തമായും, കാലതാമസം കുറയ്ക്കുക, കൂടാതെ ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ നിയമനം വേഗത്തിലാക്കുക എന്നിവയാണ് ഇതിന്റെ ഉദ്ദേശം. ഒരു ആർബിട്രേറ്ററുടെ നിയമനം, അധികാരപരിധി, കൂടാതെ ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത വിഷയങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമാണെന്ന് ഖണ്ഡം പരോക്ഷമായി അംഗീകരിക്കുന്നു. ഉപവകുപ്പ് (3) പ്രകാരം, ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണൽ അതിന്റെ അധികാരപരിധി കവിഞ്ഞു പ്രവർത്തിക്കുന്നു എന്ന ഏതൊരു തടസ്സവും വിഷയം ഉയർന്ന ഉടൻ ഉന്നയിക്കണം. എന്നിരുന്നാലും, ഉപവകുപ്പ് (4) പ്രകാരം, ഉപവകുപ്പുകൾ (2)-ലും (3)-ലും വ്യക്തമാക്കിയ സമയപരിധികൾക്ക് ശേഷവും അധികാരപരിധിയില്ലായ്മയെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു അപേക്ഷ പരിഗണിക്കാൻ

ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് അധികാരം നൽകിയിരിക്കുന്നു, കാലതാമസം ന്യായീകരിക്കപ്പെട്ടതാണെന്ന് അത് പരിഗണിക്കുകയാണെങ്കിൽ. ഉപവകുപ്പ് (5)-ന്റെ നിർദ്ദേശം അനുസരിച്ച്, ഉപവകുപ്പുകൾ (2)-ലും (3)-ലും ഉള്ള അധികാരപരിധിയെക്കുറിച്ചുള്ള തടസ്സങ്ങൾ നിരസിക്കുമ്പോൾ, ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകാനും മധ്യസ്ഥത അവാർഡ് പാസാക്കാനും കഴിയും. ദുരിതത്തിലായ ഒരു കക്ഷിക്ക് മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 34-ന് കീഴിൽ അങ്ങനെയുള്ള മധ്യസ്ഥത അവാർഡ് റദ്ദാക്കുന്നതിനായി ഒരു അപേക്ഷ ഫയൽ ചെയ്യാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. വകുപ്പ് 8-ലെ ഉപവകുപ്പ് (1)-ന് കീഴിൽ ഒരു അപേക്ഷ കോടതിയുടെ/ഫോറത്തിന്റെ പരിഗണനയിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ പോലും, വകുപ്പ് 8-ലെ ഉപവകുപ്പ് (3) ഒരു ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് മധ്യസ്ഥത നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകാനും ഒരു അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കാനും പ്രത്യേക നിബന്ധനകളിൽ അനുവദിക്കുന്നു. അതിനാൽ, കോടതിക്ക് മുന്നിൽ പോലും ജുഡീഷ്യൽ നടപടികൾ തീർപ്പാക്കാതെ ഇരിക്കുന്നത് ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകുന്നതിനും ഒരു അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും ഒരു തടസ്സമല്ല. കോടതി മധ്യസ്ഥത നടപടികൾ സ്റ്റേ ചെയ്യണമോ അതോ ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണൽ ഉചിതമായ മര്യാദ കാണിക്കണമോ എന്നത് വ്യക്തമായി വ്യത്യസ്തമായ കാര്യങ്ങളാണ്, കൂടാതെ നിലവിലെ റഫറൻസിൽ ഇത് വിശദീകരിക്കേണ്ടത് ഈ കോടതിയുടെ കടമയല്ല."

വീണ്ടും, നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, മേൽപ്പറഞ്ഞ വിധിന്യായത്തിലെ ഖണ്ഡിക 148 ഉചിതമാണ്, കൂടാതെ അത് താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

"**148.** മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 43(1) അനുസരിച്ച് ലിമിറ്റേഷൻ ആക്ട്, 1963 കോടതി നടപടികൾക്ക് ബാധകമായതുപോലെ മധ്യസ്ഥതയ്ക്കും

ബാധകമായിരിക്കും. ഉപവകുപ്പ് (2) പ്രകാരം, മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിന്റെയും ലിമിറ്റേഷൻ ആക്റ്റിന്റെയും ആവശ്യങ്ങൾക്കായി, വകുപ്പ് 21-ൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള തീയതിയിൽ മധ്യസ്ഥത ആരംഭിച്ചതായി കണക്കാക്കും. ലിമിറ്റേഷൻ നിയമം നടപടിക്രമപരമാണ്, കൂടാതെ തർക്കങ്ങൾ, വസ്തുതാപരമായാൽ, കണ്ടെത്തിയ വസ്തുതകളുടെയും ബാധകമായ നിയമത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആർബിട്രേറ്റർക്ക് തീരുമാനിക്കേണ്ടി വരും. റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ, അവകാശവാദങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ കാലഹരണപ്പെട്ടതും മരിച്ചതും ആണെന്ന് അല്ലെങ്കിൽ നിലവിലുള്ള ഒരു തർക്കവുമില്ലെന്ന് വ്യക്തമായാൽ മാത്രമേ കോടതിക്ക് ഇടപെടാൻ കഴിയൂ. മറ്റ് എല്ലാ കേസുകളും മെറിറ്റിൽ തീരുമാനമെടുക്കുന്നതിനായി ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് റഫർ ചെയ്യണം. തർക്കമുള്ള "നോ-ക്ലെയിം സർട്ടിഫിക്കറ്റ്" അല്ലെങ്കിൽ നവീകരണവും "അന്തരഞ്ജനവും തൃപ്തിയും" സംബന്ധിച്ച വാദത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും സമാനമായ അവസ്ഥയായിരിക്കും. പ്രീമിയം നാഫ്ത പ്രോഡക്ട്സ് ലിമിറ്റഡ് [ഫിലി ഷിപ്പിംഗ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* പ്രീമിയം നാഫ്ത പ്രോഡക്ട്സ് ലിമിറ്റഡ്, 2007 യുകെഎച്ച്എൽ 40 : 2007 ബസ് എൽ ആർ 1719 (എച്ച്എൽ)]-ൽ നിരീക്ഷിച്ചതുപോലെ, പരസ്പരം ഇടപാടുകളിൽ ഏർപ്പെടുമ്പോൾ വാണിജ്യപരമായ ആളുകൾ, കരാർ തിരുത്തുകയോ ഒഴിവാക്കുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ ചെയ്യണമോ എന്ന് ആദ്യം കോടതി തീരുമാനിക്കണം, കൂടാതെ കരാർ സാധുതയുള്ളതാണെന്ന് വിധിച്ചാൽ, ഉണ്ടാകുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കാൻ അത് ആർബിട്രേറ്ററോട് ആവശ്യപ്പെടുമെന്ന ഒരു സംവിധാനം ബോധപൂർവ്വം ഉണ്ടാക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നില്ല.

(ഊന്നൽ നൽകി)

7. ഒരു പുതിയ വിധിന്യായമായ പ്രവീൺ ഇലക്ട്രിക്കൽസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് **v.** ഗാലക്സി ഇൻഫ്രാ ആൻഡ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, **2021** എസ്

സി സി ഓൺലൈൻ എസ് സി 190, വിദ്യാ ഡ്രോളിയയെ (മേൽപ്പറഞ്ഞ) ഖണ്ഡിക 15 മുതൽ 18 വരെ വിശദമായി പരാമർശിച്ചു:

"**15.** ഭേദഗതി വരുത്തിയ വകുപ്പ് 8-ന് കീഴിലുള്ള "പ്രാഥമികമായ" പരിശോധനയെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ട്, കോടതി പിന്നീട് വിധിച്ചു [വിദ്യാ ഡ്രോളിയ *v.* ദുർഗാ ട്രേഡിംഗ് കോർപ്പറേഷൻ, (2021) 2 എസ് സി സി 1]:

"*134.* പ്രാഥമികമായ പരിശോധന ഒരു പൂർണ്ണമായ അവലോകനമല്ല, മറിച്ച് വ്യക്തമല്ലാത്തതും പ്രത്യക്ഷത്തിൽ നിലവിലില്ലാത്തതും അസാധുവായതുമായ മധ്യസ്ഥത കരാറുകളെയും ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത തർക്കങ്ങളെയും നീക്കം ചെയ്യാനുള്ള ഒരു പ്രാഥമിക ആദ്യ അവലോകനമാണ്. റഫറൽ ഘട്ടത്തിലെ പ്രാഥമിക അവലോകനം, പിരിച്ചുവിടൽ വ്യക്തവും സ്ഫടികസമാനവുമായതും, വസ്തുതകളുടെയും നിയമത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമപരമായ നടപടികൾ ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ തന്നെ നിർത്തേണ്ടതുമായ സാധാരണ കേസുകളിൽ മരത്തിനെ വെട്ടിമാറ്റാനും വശങ്ങളിലുള്ള ശാഖകൾ വെട്ടിയൊതുക്കാനും വേണ്ടിയുള്ളതാണ്. സാധുവായ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ നിലവിലില്ലെന്ന് അല്ലെങ്കിൽ തർക്കങ്ങൾ/വിഷയങ്ങൾ ആർബിട്രബിൾ അല്ലെന്ന് കോടതിക്ക് ഉറപ്പുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ, വകുപ്പ് 8-ന് കീഴിലുള്ള അപേക്ഷ നിരസിക്കുകയുള്ളൂ. ഈ ഘട്ടത്തിൽ, കോടതി തർക്കമുള്ള വസ്തുതകളെക്കുറിച്ച് തീരുമാനമെടുത്ത് കുഴപ്പത്തിലാകരുത്. റഫറൽ നടപടികൾ പ്രാഥമികവും സംക്ഷിപ്തവുമാണ്, ഒരു ചെറിയ വിചാരണയല്ല. ഇത് കോടതിയുടെ അധികാരപരിധിയുടെ സ്വഭാവത്തെ നിർബന്ധമായും പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നു, കൂടാതെ ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, ഷിൻ-എത്സു കെമിക്കൽ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് [ഷിൻ-എത്സു കെമിക്കൽ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* അക്ഷ് ഓപ്റ്റിഫൈബർ ലിമിറ്റഡ്, (2005) 7 എസ് സി സി 234]-ലെ ജസ്റ്റിസ് ബി. എൻ. ശ്രീകൃഷ്ണയുടെ "വ്യക്തമായി വാദിക്കാൻ കഴിയുന്ന" കേസിനെക്കുറിച്ചുള്ള നിരീക്ഷണങ്ങൾ പ്രാധാന്യവും

പ്രസക്തിയുമുള്ളതാണ്. വിമൽ കിഷോർ ഷാ *[*വിമൽ കിഷോർ ഷാ *v.* ജയേഷ് ദിനേശ് ഷാ, (2016) 8 എസ് സി സി 788 : (2016) 4 എസ് സി സി (സിവ്) 303]-യിൽ ഈ കോടതി സമാനമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ പ്രകടിപ്പിച്ചു, അതിൽ മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് മുൻപുള്ള ഘട്ടത്തിൽ പ്രയോഗിച്ച പരിശോധന ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പിനായി ഒരു "നല്ല വാദിക്കാൻ കഴിയുന്ന കേസ്" ഉണ്ടോ എന്നതാണ്.

16. വകുപ്പ് 8-ം 11-ം കീഴിലുള്ള അവലോകനത്തിന്റെ പാരാമീറ്ററുകൾ പിന്നീട് താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തി:

"*138.* ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിൽ, ബോഗറ പോളിഫാബ് *(*പി*)* ലിമിറ്റഡ് *[*നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* ബോഗറ പോളിഫാബ് *(*പി*)* ലിമിറ്റഡ്, (2009) 1 എസ് സി സി 267 : (2009) 1 എസ് സി സി (സിവ്) 117]-ലെ മൂന്ന് വിഭാഗങ്ങൾ ഈ കോടതി ആദരവോടെ സ്വീകരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ വിഭാഗത്തിലുള്ള വിഷയങ്ങളായ, കക്ഷി ഉചിതമായ ഹൈക്കോടതിയെ സമീപിച്ചിട്ടുണ്ടോ, ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ ഉണ്ടോ, കൂടാതെ റഫറലിനായി അപേക്ഷിച്ച കക്ഷി അങ്ങനെയുള്ള കരാറിലെ കക്ഷിയാണോ എന്നിവ, രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും വിഭാഗങ്ങൾ/വിഷയങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് കൂടുതൽ സമഗ്രമായ പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാകും, അവ ഒഴിവാക്കാനാവാത്ത കേസുകളിലൊഴികെ, ആർബിട്രേറ്റർക്ക് തീരുമാനിക്കാൻ കഴിയുന്നവയാണ്. ആദ്യത്തെ വിഭാഗത്തിൽ, ഞങ്ങൾ താഴെ പറയുന്ന ചോദ്യങ്ങളും വിഷയങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തും: വ്യവഹാരകാരണം ഇൻ പേർസണാം അല്ലെങ്കിൽ റെം ആക്ഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണോ; തർക്കത്തിന്റെ വിഷയം മൂന്നാം കക്ഷി അവകാശങ്ങളെ ബാധിക്കുന്നുണ്ടോ, എർഗ ഓംനസ് സ്വാധീനം ഉണ്ടോ, കേന്ദ്രീകൃതമായ തീർപ്പ് ആവശ്യമുണ്ടോ; വിഷയം അന്യമാക്കാൻ കഴിയാത്ത പരമാധികാരവും പൊതുതാൽപര്യവുമായ സ്റ്റേറ്റിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി

ബന്ധപ്പെട്ടതാണോ; കൂടാതെ തർക്കത്തിന്റെ വിഷയം നിർബന്ധിത നിയമം(കൾ) അനുസരിച്ച് വ്യക്തമായോ അല്ലെങ്കിൽ ആവശ്യമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങളിലൂടെയോ ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതാണോ. അത്തരം ചോദ്യങ്ങൾ അപൂർവ്വമായി മാത്രമേ ഉയരുന്നുള്ളൂ, കൂടാതെ അവ ഉയരുമ്പോൾ മിക്കപ്പോഴും നിയമപരമായ ചോദ്യങ്ങളായിരിക്കും. മറുവശത്ത്, കരാർ രൂപീകരണം, നിലനിൽപ്പ്, സാധുത, കൂടാതെ ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത വിഷയങ്ങൾ എന്നിവ അതത് തർക്കങ്ങളുടെ/അവകാശവാദങ്ങളുടെ അർഹതയെക്കുറിച്ചുള്ള വിഷയങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതും പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുമായിരിക്കും. അവ വസ്തുതാപരവും തർക്കമുള്ളതും ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് തീരുമാനിക്കാൻ ഉള്ളതുമായിരിക്കും.

139. ഈ കോടതി വളരെയധികം നിയമം നിർദ്ദേശിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല, എന്നിരുന്നാലും പൊതു-സ്വകാര്യ വിഭവങ്ങൾ പാഴാക്കുന്നത് തടയാൻ, കോടതിക്ക് നിയമപരമായ കാരണങ്ങളാൽ, മധ്യസ്ഥത നടപടികളെ സഹായിക്കുകയെന്ന ബോധത്തോടെയും ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അധികാരപരിധി കവർന്നെടുക്കാതെയും തീവ്രവും എന്നാൽ സംക്ഷിപ്തവുമായ പ്രാഥമിക അവലോകനം നടത്താൻ ജൂഡീഷ്യൽ വിവേചനാധികാരം പ്രയോഗിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുന്നു. റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ ഒരു വിശദമായ പൂർണ്ണമായ അവലോകനം അല്ലെങ്കിൽ ദീർഘകാല അവലോകനം നടത്തുന്നത് തടസ്സങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുകയും തർക്ക പരിഹാര സംവിധാനം എന്ന നിലയിൽ മധ്യസ്ഥതയുടെ സമഗ്രതയെയും കാര്യക്ഷമതയെയും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിന് കാലതാമസമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും. നേരെമറിച്ച്, കോടതി ഇടപെടാൻ വളരെ മടിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അത് മധ്യസ്ഥതയുടെയും കോടതിയുടെയും കാര്യക്ഷമതയെ ഇല്ലാതാക്കിയേക്കാം. പ്രാഥമിക പരിശോധനയ്ക്ക് കൂടുതൽ ആഴത്തിലുള്ള പരിഗണന ആവശ്യമായി വരുന്ന ചില

കേസുകളുണ്ട്. പ്രാഥമിക കേസ് പരിശോധിക്കേണ്ടതിന്റെ ശരിയായ അളവ് കണ്ടെത്തുക അല്ലെങ്കിൽ എപ്പോഴാണ് സംയമനം പാലിക്കേണ്ടത് എന്നത് കോടതിയുടെ വെല്ലുവിളിയാണ്. നിയമപരമായ ഉത്തരവിന് റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ മധ്യസ്ഥതയെ തടസ്സപ്പെടുത്തുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനും, വിഷയം വ്യക്തമായി ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തപ്പോൾ കക്ഷികളെ മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് നിർബന്ധിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും ഇടയിൽ ഒരു ശരിയായ സന്തുലിതാവസ്ഥ ആവശ്യമാണ്. [ഓസ്‌ലെം സുസ്‌ലർ, "ദി ഇംഗ്ലീഷ് അപ്രോച്ച് ടു കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസ്" പെപ്പർഡൈൻ ഡിസ്പ്യൂട്ട് റെസല്യൂഷൻ ലോ ജേണൽ, 2013, വോളിയം. 13.]

140. അതനുസരിച്ച്, പ്രാഥമിക അവലോകനം തർക്കരഹിതമായിരിക്കില്ലെന്ന് അല്ലെങ്കിൽ വിശദമായ പരിശോധന ആവശ്യമായി വരുന്നതിനാൽ പരിഗണനയിൽ അപര്യാപ്തമാണെന്ന് തോന്നുമ്പോൾ, കക്ഷികൾ സമ്മതത്തോടെ തിരഞ്ഞെടുത്ത ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അന്തിമ തീരുമാനത്തിനായി വിഷയം വിട്ടുകൊടുക്കണം. ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനപരമായ യുക്തി, കാലതാമസം വരുത്താതിരിക്കുക, മാറ്റിവയ്ക്കാതിരിക്കുക, കൂടാതെ റഫറൽ നടപടികൾ കാലതാമസം വരുത്താനും തടസ്സപ്പെടുത്താനും ഒരു കപടോപായമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് കക്ഷികളെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുക എന്നതാണ്. അങ്ങനെയുള്ള കേസുകളിൽ ഈ ഘട്ടത്തിൽ കോടതികൾ നടത്തുന്ന പൂർണ്ണമായ അവലോകനം ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അധികാരപരിധിയിലേക്ക് കടന്നുകയറുകയും കോടതികൾക്കും ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിനും ഇടയിൽ അധികാരപരിധി വിഭജിക്കുന്ന നിയമനിർമ്മാണ പദ്ധതിയെ ലംഘിക്കുകയും ചെയ്യും. തർക്കങ്ങൾ വേഗത്തിലും കാര്യക്ഷമമായും പരിഹരിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, പ്രാഥമികവും ആദ്യത്തേതുമായ തീർപ്പ് കൽപ്പിക്കുന്നവർ എന്ന നിലയിൽ

ആർബിടൽ ടൈബ്യൂണലുമായി വ്യവഹാരം കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നത് പ്രയോജനകരമാണ്."

17. തുടർന്ന് വകുപ്പ് 11(6 എ)-യിൽ കാണുന്ന "നിലനിൽപ്പ്" എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം കോടതി പരിശോധിക്കുകയും അതിന്റെ ചർച്ച താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ സംഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു:

"*146.* ഈ കോടതി ഇപ്പോൾ വകുപ്പ് 11-ലെ "നിലനിൽപ്പ്" എന്ന പദം കേവലം കരാർ രൂപീകരണത്തെ (ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ ഉണ്ടോ) സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നും അത് നടപ്പാക്കലിന്റെ (സാധുത) ചോദ്യത്തെ ഒഴിവാക്കുന്നുണ്ടോ എന്നും അതിനാൽ രണ്ടാമത്തേത് റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ കോടതിയുടെ അധികാരപരിധിക്ക് പുറത്താണോ എന്നും പരിശോധിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. നിയമപരമായി, ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പും ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ സാധുതയും തമ്മിൽ വേർതിരിക്കാൻ സാധ്യമാണ്. അങ്ങനെയുള്ള വ്യാഖ്യാനത്തിന് "നിലനിൽപ്പ്" എന്ന പദത്തിന്റെ സാധാരണ അർത്ഥത്തിൽ നിന്ന് പിന്തുണ നേടാൻ കഴിയും. എന്നിരുന്നാലും, നിയമപരമായും സന്ദർഭപരമായും, ഒരു കരാർ നടപ്പാക്കാൻ കഴിയാത്തതും ബാധകമല്ലാത്തതും ആണെങ്കിൽ അതിന് നിലനിൽപ്പില്ലെന്ന് വാദിക്കാനും തുല്യമായി സാധ്യമാണ്. ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പ്, കക്ഷികളെ മധ്യസ്ഥതയിലേക്ക് തരംതാഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് കോടതി നടപ്പാക്കുന്ന ഒരു സാധുവായ കരാറിനെ മുൻകൂട്ടി അനുമാനിക്കുന്നു. നിയമപരവും സാധാരണ അർത്ഥത്തിലുള്ളതുമായ വ്യാഖ്യാനം നിർവചന ഖണ്ഡം ഉൾപ്പെടെയുള്ള സന്ദർഭ പശ്ചാത്തലത്തിന് വിരുദ്ധമായിരിക്കും, കൂടാതെ അസുഖകരമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കും. "നിലനിൽപ്പ്" എന്നതിന് ഒരു ന്യായമായതും ശരിയുമായ വ്യാഖ്യാനം, ഒരു ബാധകമായതും നടപ്പാക്കാൻ കഴിയുന്നതുമായ മധ്യസ്ഥത കരാറിന് ബാധകമായ സന്ദർഭം, ഉദ്ദേശം, പ്രസക്തമായ നിയമപരമായ മാനദണ്ഡങ്ങൾ

എന്നിവ മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമാണ്. രേഖാമൂലം തെളിയിക്കപ്പെട്ട ഒരു കരാറിന്, കക്ഷികളെ നിബന്ധനകൾക്ക് അനുസൃതമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ നിർബന്ധിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ അർത്ഥമില്ല. ഒരു കക്ഷിക്ക് നടപ്പാക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു രേഖയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി കേസ് കൊടുക്കാനും അവകാശങ്ങൾ ഉന്നയിക്കാനും കഴിയില്ല. അതിനാൽ, ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ സാധുവും നിയമപരവുമാണെങ്കിൽ മാത്രമേ അത് നിലനിൽക്കുന്നുള്ളൂ എന്ന് വാദിക്കാൻ നല്ല കാരണങ്ങളുണ്ട്. ഒരു അസാധുവായതും നടപ്പാക്കാൻ കഴിയാത്തതുമായ ധാരണ ഒരു കരാറേ അല്ല. ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പ് എന്നാൽ മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെയും കോൺട്രാക്റ്റ് ആക്ടിലെയും നിയമപരമായ ആവശ്യകതകൾ നിറവേറ്റുകയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നതും നിയമപരമായി നടപ്പാക്കാൻ കഴിയുന്നതുമായ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറാണ്.

147. വിശദീകരിക്കാനും കൂടുതൽ കാരണങ്ങൾ നൽകാനും ഈ കോടതി മുന്നോട്ട് പോകുന്നു:

147.1. ഗാർവെയർ വാൾ റോപ്സ് ലിമിറ്റഡ് *[*ഗാർവെയർ വാൾ റോപ്സ് ലിമിറ്റഡ് *v.* കോസ്റ്റൽ മറൈൻ കൺസ്ട്രക്ഷൻസ് *&* എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ്, (2019) 9 എസ് സി സി 209 : (2019) 4 എസ് സി സി (സിവ്) 324] എന്ന കേസിൽ, ഈ കോടതി ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡമുള്ള ഒരു അടിസ്ഥാന കരാറിലെ സ്റ്റാമ്പ് ഡ്യൂട്ടിയുടെ ചോദ്യം പരിശോധിച്ചു, കൂടാതെ ആ സന്ദർഭത്തിൽ മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 7(2)-ന്റെ ആദ്യത്തെയും രണ്ടാമത്തെയും ഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ ഒരു വ്യത്യാസം വരച്ചു, എന്നിരുന്നാലും "നിലനിൽപ്പ്", മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ "സാധുത" എന്നിവയെക്കുറിച്ച് നടത്തിയതും മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ചതുമായ നിരീക്ഷണങ്ങൾ ഉചിതവും അതീവ പ്രാധാന്യമുള്ളതുമായതുകൊണ്ട്, അതിന്റെ ഖണ്ഡിക 29 വീണ്ടും

അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾ അത് ആവർത്തിക്കുന്നു: (എസ് സി സി പേജ് 238)

"*29.* ഈ ഹ്യുണ്ടായ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് കേസ് *[*യൂണൈറ്റഡ് ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* ഹ്യുണ്ടായ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് *&* കൺസ്ട്രക്ഷൻ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, (2018) 17 എസ് സി സി 607 : (2019) 2 എസ് സി സി (സിവ്) 530] പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്, കാരണം ഒരു ഇൻഷുറർ ബാധ്യത അംഗീകരിക്കുകയോ സ്വീകരിക്കുകയോ ചെയ്താൽ മാത്രം സജീവമാകുന്ന ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം ആയിരുന്നു പ്രത്യേകം പരിഗണനയിലുണ്ടായിരുന്നത്. ഇൻഷുറർ ക്ലെയിം നിരസിച്ചതായി വസ്തുതകളിൽ കണ്ടെത്തിയതിനാൽ, പോളിസിയിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം "നിലവിലുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും", ഒരു പ്രധാന വസ്തുത അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ, അതായത് ഇൻഷുറർ ബാധ്യത അംഗീകരിക്കുകയോ സ്വീകരിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അത് നിയമപരമായി നിലനിൽക്കില്ലെന്ന് ആ വിധിന്യായത്തിൽ വിധിച്ചിരുന്നു. അതുപോലെ, നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതകളിൽ, ഉപകരാർ ഈ കോടതി മുകളിൽ വിധിച്ചതുപോലെ ശരിയായ രീതിയിൽ സ്റ്റാമ്പ് ചെയ്യുന്നതുവരെ ഉപകരാറിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം നിയമപരമായി "നിലനിൽക്കില്ല" എന്നത് വ്യക്തമാണ്. വകുപ്പ് 8, വകുപ്പ് 16, കൂടാതെ വകുപ്പ് 45 എന്നിവ മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ "സാധുതയെ" കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിന് വിപരീതമായി വകുപ്പ് 11(6 എ) "നിലനിൽപ്പിനെ"യാണ് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതെന്ന വാദത്തിന് ഹ്യുണ്ടായ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് കേസിൽ *[*യൂണൈറ്റഡ് ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* ഹ്യുണ്ടായ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് *&* കൺസ്ട്രക്ഷൻ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, (2018) 17 എസ് സി സി 607 : (2019) 2 എസ് സി സി (സിവ്) 530] "നിലനിൽപ്പ്" എന്ന പദത്തെക്കുറിച്ച് ഈ കോടതി നടത്തിയ വ്യാഖ്യാനം, ഞങ്ങൾ പിന്തുടർന്നതുപോലെ, ഉത്തരം നൽകുന്നു."

നിലനിൽപ്പും സാധുതയും തമ്മിൽ ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, കൂടാതെ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ നിയമവിരുദ്ധമോ അല്ലെങ്കിൽ നിർബന്ധിത നിയമപരമായ ആവശ്യകതകൾ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നില്ലെങ്കിലോ അത് നിലനിൽക്കില്ല. അസാധുവായ ഒരു കരാർ, കരാറേ അല്ല.

147.2. റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ കോടതി ജൂഡീഷ്യൽ അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നു. സാധാരണ സംഭാഷണത്തിലെ ഒരു സാധാരണ പദപ്രയോഗമായ "പരിശോധന" എന്നത് എന്തെങ്കിലും കണ്ടെത്താനായി എന്തെങ്കിലും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം നോക്കുകയോ പരിഗണിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന ഒരു പ്രവൃത്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു (കേംബ്രിഡ്ജ് നിഘണ്ടു പ്രകാരം). ഇത് ആ വ്യക്തിയെ സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കാനും, അവസ്ഥ പരിശോധിക്കാനും, അല്ലെങ്കിൽ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം അന്വേഷിക്കാനും ആവശ്യപ്പെടുന്നു (മെറിയം–വെബ്സ്റ്റർ നിഘണ്ടു പ്രകാരം). ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ നിയമപരമായി അസാധുവാണെന്നും ചോദ്യത്തിലുള്ള തർക്കം ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതാണെന്നും പ്രത്യക്ഷത്തിൽ വ്യക്തമായിരിക്കുമ്പോൾ പോലും, മധ്യസ്ഥത കരാർ നിലനിൽക്കുന്നുവെന്ന് കോടതിക്ക് പറയാൻ കഴിയുന്നത് വളരെ വിചിത്രമായിരിക്കും. ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം ഒരു പ്രായപൂർത്തിയാകാത്ത അല്ലെങ്കിൽ ഭ്രാന്തനായ ഒരാളുമായി ചേർന്നതാണെന്ന് സമ്മതിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ സംശയരഹിതമായിരിക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ അല്ലെങ്കിൽ ഏക അവകാശവാദം ഒരു ഒസ്യത്തിന്റെ പ്രൊബേറ്റ് തേടുന്നതാണെങ്കിൽ, റഫറലിനായുള്ള അപേക്ഷ കോടതി നിരസിക്കുകയാണെങ്കിൽ, കോടതിക്ക് ശക്തിയില്ലാത്തതല്ല, കൂടാതെ അത് അതിന്റെ അധികാരപരിധിക്കപ്പുറം പ്രവർത്തിക്കില്ല.

147.3. മിക്ക പണ്ഡിതന്മാരും നിയമജ്ഞരും ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പും സാധുതയും ഒന്നാണെന്ന് അംഗീകരിക്കുകയും യോജിക്കുകയും

ചെയ്യുന്നു. സാരാംശപരവും ഔപചാരികവുമായ സാധുതയുടെ കാര്യത്തിൽ സാധുത, കരാറിന്റെ ചോദ്യങ്ങളാണെന്നും അതിനാൽ കോടതി പരിശോധിക്കേണ്ടതാണെന്നും സ്റ്റാവ്രോസ് ബ്രെകൗലാക്കിസ് പോലും അംഗീകരിക്കുന്നു.

147.4. മിക്ക അധികാരപരിധികളും റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് കോടതിയുടെ പ്രാഥമിക അവലോകനം അംഗീകരിക്കുകയും ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

147.5. പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ് *[*എസ്ബിപി *&* കോ. *v.* പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ്, (2005) 8 എസ് സി സി 618]-ൽ വിധിച്ചതുപോലെ, മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 8-ഉം 11-ഉം അനുബന്ധ വ്യവസ്ഥകളാണ്. രണ്ട് വ്യവസ്ഥകൾക്കും പിന്നിലെ ലക്ഷ്യം, കക്ഷികളെ അവരുടെ കരാർ ധാരണകൾക്ക് അനുസൃതമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ നിർബന്ധിക്കുക എന്നതാണ്. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, രണ്ട് വ്യവസ്ഥകളും സമാനമായ ഒരു മാനദണ്ഡം നിർദ്ദേശിക്കുന്നതായി വായിക്കണം, അല്ലാതെ വ്യത്യസ്തവും പ്രത്യേകവുമായ പാരാമീറ്ററുകൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതായിട്ടല്ല. ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ നിലവിലുണ്ടോ എന്ന് നിർണ്ണയിക്കാൻ വകുപ്പ് 11 കോടതിക്ക് ജൂഡീഷ്യൽ അവലോകനത്തിന്റെ ഒരു മാനദണ്ഡവും നിർദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. റഫറലിന്റെ ഘട്ടത്തിൽ ജൂഡീഷ്യൽ അവലോകനം പ്രാഥമികമാണ്, അന്തിമമല്ലെന്ന് വകുപ്പ് 8 പ്രസ്താവിക്കുന്നു. മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11-ന് കീഴിൽ ജൂഡീഷ്യൽ അവലോകനത്തിന്റെ അധികാരം പ്രയോഗിക്കുമ്പോഴും പ്രാഥമിക മാനദണ്ഡം തുല്യമായി ബാധകമാണ്. അതിനാൽ, സാധുവായ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിർദ്ദേശം വകുപ്പ് 8-ൽ നിന്ന് വകുപ്പ് 11-ലേക്ക്, അതായത്, "ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പ്" എന്നതിലേക്ക് വായിക്കാൻ കഴിയും.

147.6. നിലനിൽപ്പിന്റെ പ്രാഥമിക ജൂഡീഷ്യൽ അവലോകനത്തിന്റെ അധികാരം പ്രയോഗിക്കുന്നത് സാധുത ഉൾപ്പെടെ ന്യായീകരിക്കപ്പെടുന്നു, കാരണം ഒരു കോടതിയാണ് റഫറലിനായുള്ള അപേക്ഷ പരിശോധിക്കുകയും തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ആദ്യ ഫോറം. തികച്ചും "കൈകൾ വെടിഞ്ഞ" സമീപനം പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുകയും ഒരു ബദൽ തർക്കപരിഹാര സംവിധാനം എന്ന നിലയിൽ മധ്യസ്ഥതയെ ദോഷകരമായി ബാധിക്കുകയും ചെയ്യും. പരിമിതമായതും എന്നാൽ ഫലപ്രദവുമായ ഇടപെടൽ സ്വീകാര്യമാണ്, കാരണം അത് മധ്യസ്ഥതയെ തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നില്ല, മറിച്ച് അതിനെ ഫലപ്രദമാക്കുന്നു.

147.7. പരിമിതമായ പ്രാഥമിക അവലോകനത്തിന്റെ അധികാരം പ്രയോഗിക്കുന്നത് മധ്യസ്ഥത നടപടികളെ തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നതിനായി കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസിന്റെയും വേർതിരിക്കലിന്റെയും തത്വത്തിൽ ഒരു തരത്തിലും ഇടപെടുന്നില്ല, എന്നാൽ നിരുത്തരവാദപരവും അനാവശ്യവുമായ കാര്യങ്ങൾ പ്രാരംഭ ഘട്ടത്തിൽ തന്നെ അവസാനിക്കുന്നുവെന്ന് ഇത് ഉറപ്പാക്കുന്നു.

147.8. ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ സാധുതയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാഥമിക ജൂഡീഷ്യൽ അവലോകനത്തിന്റെ അധികാരം പ്രയോഗിക്കുന്നത് ചെലവ് ലാഭിക്കുകയും, ന്യായീകരണമില്ലാത്തതും ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്ത വാദം സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാൻ നല്ല കാരണങ്ങളുള്ളപ്പോൾ, എതിർ കക്ഷികളെ ഉപദ്രവിക്കുന്നത് പരിശോധിക്കുകയും ചെയ്യും. സുബ്രത റോയ് സഹാറ v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ [സുബ്രത റോയ് സഹാറ *v.* യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ, (2014) 8 എസ് സി സി 470 : (2014) 4 എസ് സി സി (സിവിൽ) 424 : (2014) 3 എസ് സി സി (ക്രിമിനൽ) 712] എന്ന കേസിൽ, ഈ കോടതി ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചു: (എസ് സി സി പേജ് 642, ഖണ്ഡിക 191)

2021_4_44_80

"*191.* ഇന്ത്യൻ ജുഡീഷ്യൽ സംവിധാനം നിരുത്തരവാദപരമായ വ്യവഹാരങ്ങൾ കൊണ്ട് സാരമായി ബാധിച്ചിരിക്കുന്നു. അർത്ഥശൂന്യവും മോശമായി പരിഗണിക്കപ്പെട്ടതുമായ അവകാശവാദങ്ങളോടുള്ള അവരുടെ നിർബന്ധിത ആസക്തിയിൽ നിന്ന് വ്യവഹാരികളെ തടയുന്നതിനുള്ള വഴികളും മാർഗ്ഗങ്ങളും വികസിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. വ്യവഹാരത്തിന്റെ പ്രക്രിയയിൽ, ഓരോ നിരുത്തരവാദപരവും അർത്ഥശൂന്യവുമായ അവകാശവാദത്തിനും അപ്പുറത്ത് നിരപരാധിയായ ഒരു ദുരിതമനുഭവിക്കുന്ന കക്ഷിയുണ്ടെന്ന് ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്. വ്യവഹാരം തീർപ്പാകാതെ കിടക്കുന്ന സമയത്ത്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗത്ത് ഒരു തെറ്റുമില്ലാതെ, നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന ഉത്കണ്ഠ നിറഞ്ഞ കാലഘട്ടങ്ങളും പരിഭ്രാന്തിയും അസ്വസ്ഥതയും അദ്ദേഹം അനുഭവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗത്ത് ഒരു തെറ്റുമില്ലാതെ, മറുഭാഗം അദ്ദേഹത്തെ കബളിപ്പിച്ച് തോൽപ്പിക്കുമോ എന്ന് ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട്, തന്റെ സമ്പാദ്യത്തിൽ നിന്ന് (അല്ലെങ്കിൽ കടം വാങ്ങിയ പണത്തിൽ നിന്ന്) വ്യവഹാരത്തിനായി അദ്ദേഹം പണം നൽകുന്നു. ജോലിസ്ഥലത്തോ കുടുംബത്തോടോ ചെലവഴിക്കേണ്ട അമൂല്യമായ സമയം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗത്ത് ഒരു തെറ്റുമില്ലാതെ നഷ്ടപ്പെടുന്നു. തന്റെ ഭാഗത്ത് ഒരു തെറ്റുമില്ലാതെ നഷ്ടപ്പെട്ടതിന് ഒരു വ്യവഹാരിക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകേണ്ടതില്ലേ? വിജയിച്ച ഒരു വ്യവഹാരിക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ട കക്ഷിയുടെ ഭാഗത്ത് നിന്ന് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകണമെന്ന് നിയമസഭയോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. അർത്ഥശൂന്യമായി ഒരു വ്യവഹാരം ആരംഭിക്കുകയും തുടരുകയും ചെയ്യുന്ന ആരെങ്കിലും അതിന് പണം നൽകണമെന്ന് ഒരു സംവിധാനം രൂപീകരിക്കാൻ നിയമസഭ പരിഗണിക്കണമെന്ന് നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്നു. ഒരു "നിർബന്ധിത ചെലവ് കോഡ്" അവതരിപ്പിക്കുന്നത് നിയമസഭ പരിഗണിക്കണമെന്ന് നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്നു."

147.9. ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര *[*ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര, എസ്.എ. *v.* ഗംഗാവരം പോർട്ട് ലിമിറ്റഡ്, (2017) 9 എസ് സി സി 729 : (2017) 4 എസ് സി സി (സിവ്) 764] എന്ന കേസിൽ പോലും, ഖണ്ഡിക 52-ൽ ജസ്റ്റിസ് കുര്യൻ ജോസഫ് വകുപ്പ് 7(5)-നെ പരാമർശിച്ചു, കൂടാതെ അതിനുശേഷം ഖണ്ഡിക 53-ൽ എം. ആർ. എഞ്ചിനീയേഴ്സ് *&* കോൺട്രാക്ടേഴ്സ് *(*പി*)* ലിമിറ്റഡ് *v.* സോം ദത്ത് ബിൽഡേഴ്സ് ലിമിറ്റഡ് *[*എം.ആർ. എഞ്ചിനീയേഴ്സ് *&* കോൺട്രാക്ടേഴ്സ് *(*പി*)* ലിമിറ്റഡ് *v.* സോം ദത്ത് ബിൽഡേഴ്സ് ലിമിറ്റഡ്, (2009) 7 എസ് സി സി 696 : (2009) 3 എസ് സി സി (സിവിൽ) 271] എന്ന ഈ കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട്, മേൽപ്പറഞ്ഞ കേസിൽ ധാരണാപത്രത്തിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല എന്ന അന്തിമ നിഗമനത്തെ വിശകലനം പിന്തുണയ്ക്കുന്നുവെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചു. അതിനുശേഷം, പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ് *[*എസ്ബിപി *&* കോ. *v.* പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ്, (2005) 8 എസ് സി സി 618] കൂടാതെ ബോഗറ പോളിഫാബ് *(*പി*)* ലിമിറ്റഡ് *[*നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* ബോഗറ പോളിഫാബ് *(*പി*)* ലിമിറ്റഡ്, (2009) 1 എസ് സി സി 267 : (2009) 1 എസ് സി സി (സിവ്) 117] എന്നിവയിലെ തീരുമാനങ്ങളെ പ്രത്യേകം പരാമർശിച്ച്, മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് മുമ്പുള്ള ഘട്ടത്തിൽ കോടതിയുടെ ഇടപെടൽ കുറയ്ക്കുക എന്നതാണ് നിയമനിർമ്മാണ നയമെന്നും, ഇതാണ് മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11-ലെ ഉപവകുപ്പ് (6)-ന്റെ ഉദ്ദേശമെന്നും നിരീക്ഷിച്ചു. ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര *[*ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര, എസ്.എ. *v.* ഗംഗാവരം പോർട്ട് ലിമിറ്റഡ്, (2017) 9 എസ് സി സി 729 : (2017) 4 എസ് സി സി (സിവ്) 764]-ലെ ഖണ്ഡിക 48 വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നത്, പരിഹാരം മധ്യസ്ഥത കരാറിൽ നിലനിൽക്കണമെന്നും, കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഉണ്ടായ തർക്കങ്ങളുടെ മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന ഒരു ഖണ്ഡം കരാറിലുണ്ടോ എന്ന് കാണേണ്ടത് കോടതിയാണെന്നും. ഖണ്ഡിക 59 കൂടുതൽ നിയന്ത്രിതമാണ്, കൂടാതെ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ നിലവിലുണ്ടോ എന്ന് മാത്രം

കാണാൻ കോടതി ആവശ്യപ്പെടുന്നു – കൂടുതലൊന്നുമില്ല, കുറവൊന്നുമില്ല. മറ്റ് കണ്ടെത്തലുകളോടൊപ്പം വായിക്കുമ്പോൾ, അടിസ്ഥാന കരാറിൽ കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഉണ്ടായ തർക്കങ്ങളുടെ മധ്യസ്ഥതയ്ക്കുള്ള ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടോ എന്ന് കോടതി കാണേണ്ടതുണ്ടെന്ന നിയമപരമായ തത്വം രണ്ട് ഖണ്ഡികകളും രേഖപ്പെടുത്തുന്നതായി വായിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും – കൂടുതലൊന്നുമില്ല, കുറവൊന്നുമില്ല. പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ് [എസ്ബിപി & കോ. *v.* പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ്, (2005) 8 എസ് സി സി 618] കൂടാതെ ബോഗറ പോളിഫാബ് *(പി)* ലിമിറ്റഡ് [നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* ബോഗറ പോളിഫാബ് *(പി)* ലിമിറ്റഡ്, (2009) 1 എസ് സി സി 267 : (2009) 1 എസ് സി സി (സിവിൽ) 117] എന്നിവയിലെ തീരുമാനങ്ങളിലേക്കുള്ള പരാമർശം, 2016-ലെ നിയമം 3 വഴിയുള്ള ഭേദഗതികൾക്ക് ശേഷം, റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ, രണ്ട് തീരുമാനങ്ങളിലും എടുത്തുകാട്ടിയ വ്യത്യസ്ത കാര്യങ്ങളിലേക്ക് കോടതി കടന്നുപോകില്ലെന്നും ഒടുവിൽ തീരുമാനമെടുക്കില്ലെന്നും എടുത്തുകാണിക്കാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു.

147.10. ഗാർവെയർ വാൾ റോപ്സ് ലിമിറ്റഡ് കേസിന് പുറമേ [ഗാർവെയർ വാൾ റോപ്സ് ലിമിറ്റഡ് *v.* കോസ്റ്റൽ മറൈൻ കൺസ്ട്രക്ഷൻസ് & എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ്, (2019) 9 എസ് സി സി 209 : (2019) 4 എസ് സി സി (സിവിൽ) 324], മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരുടെ തീരുമാനങ്ങളായ നർഭെരാം പവർ & സ്റ്റീൽ *(പി)* ലിമിറ്റഡ് [ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* നർഭെരാം പവർ & സ്റ്റീൽ *(പി)* ലിമിറ്റഡ്, (2018) 6 എസ് സി സി 534 : (2018) 3 എസ് സി സി (സിവിൽ) 484] കൂടാതെ ഹ്യുണ്ടായ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് & കൺസ്ട്രക്ഷൻ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് [യുണൈറ്റഡ് ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* ഹ്യുണ്ടായ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് & കൺസ്ട്രക്ഷൻ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, (2018) 17 എസ് സി സി 607 : (2019) 2 എസ് സി സി (സിവിൽ) 530] എന്നിവയിൽ, ക്ലെയിം മധ്യസ്ഥത

കരാറിന് പുറത്തുള്ളതും അതിൽ ഉൾപ്പെടാത്തതുമായതിനാൽ, റഫറലിനായുള്ള അപേക്ഷ ഈ കോടതി നിരസിച്ചു. വൾക്കൻ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് [വൾക്കൻ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* മഹാരാജ് സിംഗ്, (1976) 1 എസ് സി സി 943] എന്ന കേസിന്റെ തത്വങ്ങളാൽ മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡത്തിന്റെ വ്യാപ്തി പൂർണ്ണമായും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനാൽ നിയമപരമായ നിലപാട് സംശയത്തിന് അതീതമാണെന്ന് കോടതിക്ക് തോന്നി. അതുപോലെ, പിഎസ്എ മുംബൈ ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റ്സ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് [പിഎസ്എ മുംബൈ ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റ്സ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് *v.* ജവഹർലാൽ നെഹ്റു പോർട്ട് ട്രസ്റ്റ്, (2018) 10 എസ് സി സി 525 : (2019) 1 എസ് സി സി (സിവ്) 1] എന്ന കേസിൽ, റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ, മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം ബാധകമായിരിക്കില്ലെന്നും തർക്കങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കില്ലെന്നും ഈ കോടതി നിഗമനത്തിലെത്തി. അതനുസരിച്ച്, ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിലേക്കുള്ള റഫറൽ റദ്ദാക്കുകയും, എതിർകക്ഷിക്ക് ഉചിതമായ ഫോറത്തിന് മുന്നിൽ അതിന്റെ ക്ലെയിം പിന്തുടരാൻ അനുവാദം നൽകുകയും ചെയ്തു.

147.11. ഈ വ്യാഖ്യാനം, റഫറൽ ഘട്ടത്തിലെ കോടതിക്കും, മെറിറ്റിൽ തർക്കങ്ങൾ തീരുമാനിക്കാനുള്ള മധ്യസ്ഥന്മാരുടെ പ്രാഥമിക അധികാരപരിധിക്കും ഇടയിൽ തീരുമാനമെടുക്കുന്നതിനുള്ള അധികാരത്തിന്റെ വിഭജനത്തെ ഉചിതമായി സന്തുലിതമാക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ ആദ്യഘട്ടത്തിലെ ജൂഡീഷ്യൽ ഫോറം എന്ന നിലയിൽ, പ്രത്യക്ഷത്തിൽ അർഹതയില്ലാത്തതും, അനാവശ്യമായതും, സത്യസന്ധമല്ലാത്തതുമായ വ്യവഹാരങ്ങൾ തടയാനും തള്ളാനും കോടതിക്ക് പ്രാഥമിക പരിശോധനാ അധികാരപരിധി പ്രയോഗിക്കാൻ കഴിയും. കോടതികളുടെ പരിമിതമായ അധികാരപരിധി, റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ വേഗത്തിലുള്ളതും, ഉത്സാഹമുള്ളതും, കാര്യക്ഷമവുമായ തീർപ്പ് ഉറപ്പാക്കുന്നു."

18. ബെഞ്ച് ഒടുവിൽ തീർപ്പ് കൽപ്പിച്ചു:

"*153.* അതനുസരിച്ച്, മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11-ലെ "ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ നിലനിൽപ്പ്" എന്ന പദപ്രയോഗത്തിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാറിന്റെ സാധുതയുടെ വശം ഉൾപ്പെടുമെന്ന് ഞങ്ങൾ വിധിക്കുന്നു, എന്നിരുന്നാലും റഫറൽ ഘട്ടത്തിൽ കോടതി ഈ വിധിന്യായത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ തത്വങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രാഥമിക പരിശോധന പ്രയോഗിക്കും. വാദിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ളതും തർക്കമുള്ളതുമായ വസ്തുതകളുടെയും, നല്ലതും ന്യായമായതുമായ വാദിക്കാവുന്ന കേസിന്റെയും, തുടങ്ങിയ കേസുകളിൽ, ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന് പ്രാഥമിക അധികാരപരിധിയും തർക്കങ്ങൾ, അധികാരപരിധിയുടെയും ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതിന്റെയും ചോദ്യം ഉൾപ്പെടെ, തീരുമാനിക്കാനുള്ള അധികാരവും ഉള്ളതുകൊണ്ട് കോടതി കക്ഷികളെ മധ്യസ്ഥത കരാറിന് അനുസൃതമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ നിർബന്ധിക്കും.

154. "ആരാണ് ആർബിട്രബിളിറ്റി തീരുമാനിക്കുന്നത്?" എന്ന തലക്കെട്ടിന് കീഴിലുള്ള ചർച്ച താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ സംഗ്രഹിക്കാം:

154.1. മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 8-ന് അല്ലെങ്കിൽ വകുപ്പ് 11-ന് കീഴിൽ ഒരു അപേക്ഷ തീരുമാനിക്കുമ്പോൾ കോടതിയുടെ ജുഡീഷ്യൽ യുക്തിയുടെ വ്യാപ്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ് *[*എസ്ബിപി *&* കോ. *v.* പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ്, (2005) 8 എസ് സി സി 618] എന്ന കേസിലെ തീരുമാനത്തിന്റെ തത്വം, 2016-ലെ നിയമം 3 വഴിയുള്ള ഭേദഗതികൾക്ക് ശേഷം (23-10-2015 മുതൽ മുൻകാല പ്രാബല്യത്തോടെ) കൂടാതെ 2019-ലെ നിയമം 33 വഴിയുള്ള ഭേദഗതികൾക്ക് ശേഷവും (09-08-2019 മുതൽ പ്രാബല്യത്തോടെ), ഇനി ബാധകമല്ല.

154.2. മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 8-ന്റെയും 11-ന്റെയും കീഴിലുള്ള ജൂഡീഷ്യൽ അവലോകനത്തിന്റെയും അധികാരപരിധിയുടെയും വ്യാപ്തി സമാനമാണ്, എന്നാൽ വളരെ പരിമിതവും നിയന്ത്രിതവുമാണ്.

154.3. 2016-ലെ നിയമം 3-ൽ നിന്നും 2019-ലെ നിയമം 33-ൽ നിന്നും വ്യക്തമാകുന്ന നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ നിർദ്ദേശവും, വേർതിരിക്കലിന്റെയും കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസിന്റെയും തത്വവും അനുസരിച്ച്, ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതിന്റെ എല്ലാ ചോദ്യങ്ങളും നിർണ്ണയിക്കാനും തീരുമാനിക്കാനുമുള്ള പ്രാഥമിക അധികാരി ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലാണ്. മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 34(2)(എ)-യിലെ ഉപഖണ്ഡം *(i), (ii)* അല്ലെങ്കിൽ *(iv)* അല്ലെങ്കിൽ വകുപ്പ് 34(2)*(*ബി*)*-യിലെ ഉപഖണ്ഡം (i) എന്നിവ പ്രകാരം അവാർഡിന് ശേഷം ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതിന്റെ കാര്യങ്ങളിൽ "രണ്ടാമത്തെ നോട്ടത്തിന്റെ" അധികാരം കോടതിക്ക് നൽകിയിരിക്കുന്നു.

154.4. മധ്യസ്ഥതാ കരാർ നിലവിലില്ലാത്തതോ അസാധുവായതോ ആണെന്ന് അല്ലെങ്കിൽ തർക്കങ്ങൾ ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതാണെന്ന് വ്യക്തവും പ്രത്യക്ഷത്തിൽത്തന്നെയും ഉറപ്പുള്ളപ്പോൾ, അപൂർവ്വമായി ഒരു ഡെമുറർ എന്ന നിലയിൽ വകുപ്പ് 8-ന്റെയോ 11-ന്റെയോ ഘട്ടത്തിൽ കോടതിക്ക് ഇടപെടാൻ കഴിയും, എന്നിരുന്നാലും ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതിന്റെ സ്വഭാവവും വശവും ഒരു പരിധി വരെ ജൂഡീഷ്യൽ പരിശോധനയുടെ തലവും സ്വഭാവവും നിർണ്ണയിക്കും. തർക്കം വ്യക്തമായും "ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തത്" ആയിരിക്കുമ്പോൾ കക്ഷികളെ മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് നിർബന്ധിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് പരിശോധിക്കാനും സംരക്ഷിക്കാനും, കൂടാതെ വേണ്ടാത്തതിനെ മുറിച്ചുമാറ്റാനും വേണ്ടിയുള്ളതാണ് ഈ നിയന്ത്രിതവും പരിമിതവുമായ അവലോകനം. ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വാദങ്ങൾ വ്യക്തമായി വാദിക്കാൻ കഴിയുന്നവയാണെങ്കിൽ; സംക്ഷിപ്ത നടപടികളിലെ പരിഗണന

അപര്യാപ്തവും തർക്കരഹിതമല്ലാത്തതുമാണെങ്കിൽ; വസ്തുതകൾ തർക്കത്തിലായിരിക്കുമ്പോൾ; മധ്യസ്ഥത എതിർക്കുന്ന കക്ഷി കാലതാമസം വരുത്തുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുകയോ മധ്യസ്ഥത നടപടികളുടെ നടത്തിപ്പിന് തടസ്സമുണ്ടാക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ കോടതി സ്വതവേ വിഷയം റഫർ ചെയ്യും. ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അധികാരപരിധി കവർന്നെടുക്കുന്നതിനായി ഒരു ചെറിയ വിചാരണയിലോ വിശദമായ അവലോകനത്തിലോ ഈ ഘട്ടത്തിൽ കോടതിക്ക് പ്രവേശിക്കാൻ കഴിയില്ല, എന്നാൽ ഒരു ബദൽ തർക്കപരിഹാര സംവിധാനം എന്ന നിലയിൽ മധ്യസ്ഥതയുടെ സമഗ്രതയും കാര്യക്ഷമതയും സ്ഥിരീകരിക്കുകയും ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുകയും ചെയ്യുക.

155. അതനുസരിച്ച്, റഫറലിന് ഉത്തരം നൽകുന്നു.”

തുടർന്ന് കോടതി ആ കേസിന്റെ വസ്തുതകളെക്കുറിച്ച്, ആ കേസിന്റെ വസ്തുതകളുടെ പ്രാഥമിക അവലോകനത്തിൽ കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഒരു തരത്തിലും നിഗമനം ചെയ്യുന്നത് സുരക്ഷിതമായിരിക്കില്ലെന്നും, കൂടാതെ കൂടുതൽ ആഴത്തിലുള്ള പരിഗണന ഒരു മധ്യസ്ഥന് വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നും തീർപ്പ് കൽപ്പിച്ചു, അദ്ദേഹം രേഖാമൂലമുള്ളതും വാക്കാലുള്ളതുമായ തെളിവുകൾ പരിശോധിച്ച ശേഷം ഒരു നിഗമനത്തിലെത്തണം.

8. അതുപോലെ, ഭാരത് സഞ്ചാർ നിഗം ലിമിറ്റഡ് **v.** നോർട്ടൽ നെറ്റ്‌വർക്ക്സ് ഇന്ത്യ പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്, 2021 എസ് സി സി ഓൺ ലൈൻ എസ് സി 207 എന്ന കേസിൽ, ഈ കോടതിയുടെ മറ്റൊരു ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് വിദ്യാ ഡ്രോളിയയെ (മേൽപ്പറഞ്ഞ) പരാമർശിക്കുകയും താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ തീർപ്പ് കൽപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു:

"39. ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര *[*ഡ്യൂറോ ഫെൽഗ്വേര, എസ്.എ. *v.* ഗംഗാവരം പോർട്ട് ലിമിറ്റഡ്, (2017) 9 എസ് സി സി 729] കൂടാതെ മായാവതി ട്രേഡിംഗ് *[*മായാവതി ട്രേഡിംഗ് *(*പി*)* ലിമിറ്റഡ് *v.* പ്രദ്യുത് ദേബ് ബർമൻ, (2019) 8 എസ് സി സി 714] എന്നിവയിലെ നിയമപരമായ നിലപാടിന്റെ സ്ഥിരീകരണമാണ് വിദ്യാ ഡ്രോളിയ *[*വിദ്യാ ഡ്രോളിയ *v.* ദുർഗാ ട്രേഡിംഗ് കോർപ്പറേഷൻ, (2021) 2 എസ് സി സി 1] എന്ന വിധിന്യായത്തിന്റെ ഫലം, അവ ഇപ്പോഴും പ്രാബല്യത്തിൽ തുടരുന്നു. എസ്ബിപി & കോ. *v.* പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് *[*എസ്ബിപി & കോ. *v.* പട്ടേൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ലിമിറ്റഡ്, (2005) 8 എസ് സി സി 618] എന്ന കേസിൽ വിധിച്ചതുപോലെ അധികാരത്തിന്റെ വ്യാപ്തി സംബന്ധിച്ച ഭേദഗതിക്ക് മുമ്പുള്ള നിലപാട് വിദ്യാ ഡ്രോളിയ *[*വിദ്യാ ഡ്രോളിയ *v.* ദുർഗാ ട്രേഡിംഗ് കോർപ്പറേഷൻ, (2021) 2 എസ് സി സി 1] പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കണം.

അവകാശവാദം പ്രത്യക്ഷത്തിൽ കാലഹരണപ്പെട്ടതാണെന്ന് അല്ലെങ്കിൽ തർക്കം ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതാണെന്ന് ഒരു സംശയവും ഇല്ലാത്ത വളരെ പരിമിതമായ വിഭാഗം കേസുകളിൽ മാത്രമേ കോടതിക്ക് റഫറൽ നിരസിക്കാൻ കഴിയൂ. എന്നിരുന്നാലും, ഒരു ചെറിയ സംശയമെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ, തർക്കങ്ങൾ മധ്യസ്ഥതയിലേക്ക് റഫർ ചെയ്യുക എന്നതാണ് നിയമം, അല്ലാത്തപക്ഷം അത് അടിസ്ഥാനപരമായി ട്രൈബ്യൂണൽ നിർണ്ണയിക്കേണ്ട ഒരു കാര്യത്തിലേക്ക് കടന്നുകയറും."

9. മേൽപ്പറഞ്ഞ പരിശോധനകൾ വിലയിരുത്തിയാൽ, ധാരണാപത്രം 12-04-1996-ലെ എസ്എച്ച്എ നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നത് രണ്ട് കരാറുകളിലെയും ഖണ്ഡങ്ങളുടെയും, ഈ കരാറുകളിൽ പ്രവേശിച്ച ചുറ്റുപാടുകളുടെയും, വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നിയമത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ പരിഗണനയുടെയും വിശദമായ പരിഗണന ആവശ്യമാണെന്ന് വ്യക്തമാണ്. 1996-ലെ

നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11-ന് കീഴിലുള്ള ഒരു കോടതിയുടെ പരിമിതമായ അധികാരപരിധി കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ ഇതിലൊന്നും ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. വിദ്യാ ഡ്രോളിയ (മേൽപ്പറഞ്ഞ)-യിലെ ഖണ്ഡിക 148-ൽ വിധിച്ചതുപോലെ, ഒരു മധ്യസ്ഥത ഖണ്ഡം അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഒരു കരാർ നവീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള വിശദമായ വാദങ്ങൾ കക്ഷികൾക്കിടയിൽ ഒരു മധ്യസ്ഥത കരാർ നിലവിലുണ്ടോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള പരിമിതമായ പ്രാഥമിക അവലോകനം ഉപയോഗിച്ച് തീരുമാനിക്കാൻ കഴിയില്ല. കൂടാതെ, ഈ കേസ്, സ്വത്തിന്റെ മേൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികളോ അല്ലെങ്കിൽ നിസ്സംശയമായി പ്രായപൂർത്തിയാകാത്തവരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ, ഭ്രാന്തന്മാരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ, അല്ലെങ്കിൽ കരാറിൽ ഏർപ്പെടാൻ കഴിവില്ലാത്ത മറ്റ് വ്യക്തികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ ആയ കാര്യങ്ങൾ പോലെ, മധ്യസ്ഥതയെ പൂർണ്ണമായും ഒഴിവാക്കുന്ന കേസുകളുടെ വിഭാഗത്തിൽ വരുന്നില്ല. അപ്പീൽവാദി സ്വീകരിച്ച വാദത്തിൽ നിരുത്തരവാദപരമോ അനാവശ്യമായതോ ആയ ഒന്നുമില്ല. നേരെമറിച്ച്, ആർബിട്രബിൾ അല്ലാത്തതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വാദങ്ങൾ വ്യക്തമായി വാദിക്കാൻ കഴിയുന്നവയാണെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വസ്തുതകൾ തർക്കത്തിലായിരിക്കുമ്പോൾ, ഒരു വകുപ്പ് 11 കോടതി വിഷയം റഫർ ചെയ്യും. ഈ ഘട്ടത്തിൽ, ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അധികാരപരിധി കവർന്നെടുക്കുന്ന രീതിയിൽ വസ്തുതകളുടെയും നിയമത്തിന്റെയും ഒരു ചെറിയ വിചാരണയിലോ വിശദമായ അവലോകനത്തിലോ കോടതിക്ക് പ്രവേശിക്കാൻ കഴിയില്ല

10. കോംപെറ്റെൻസ്-കോംപെറ്റെൻസ് സിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വാദവും, ഡ്യൂറോ ഫെൽഗുവേര (മേൽപ്പറഞ്ഞ) കൂടാതെ മായാവതി ട്രേഡിംഗ് (മേൽപ്പറഞ്ഞ) എന്നിവയിൽ വിശദീകരിച്ചതുപോലെ 1996-ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11(6 എ)-യെ ആശ്രയിക്കുന്നതും ഈ കേസിന് ബാധകമല്ലെന്ന് തീരുമാനിച്ചത് ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായത്തിന് തികച്ചും തെറ്റായിരുന്നു.

ധാരണാപത്രത്തെയും എസ്എച്ച്എയെയും വിശദമായി പരിഗണിക്കുന്നതിനു പുറമേ, ഇത് പൂർണ്ണമായും ആർബിട്രൽ ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ അധികാരപരിധിയിലാണ്, ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജി, എസ്എച്ച്എയിലെ ഖണ്ഡം 28 പരിഗണിച്ച്, ഖണ്ഡം 28.2-ൽ വിശദീകരിച്ചതുപോലുള്ള ഏതൊരു കരാറും കക്ഷികൾക്കിടയിൽ അസാധുവാക്കപ്പെടും എന്ന നിഗമനത്തിലെത്താൻ, ഖണ്ഡം 28.1 പോലും പരാമർശിക്കുന്നില്ല. ധാരണാപത്രത്തിന്റെയും എസ്എച്ച്എയുടെയും പ്രത്യേകവും വ്യത്യസ്തവുമായ വിഷയത്തിന് ഒരു പരിഗണനയും നൽകിയിട്ടില്ല. കൂടാതെ, കിഷോരിലാൽ ഗുപ്ത (മേൽപ്പറഞ്ഞ) കൂടാതെ ദാമോദർ വാലി കോർപ്പറേഷൻ (മേൽപ്പറഞ്ഞ) എന്നിവ 1940-ലെ മധ്യസ്ഥത നിയമത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ നവീകരണത്തെക്കുറിച്ച് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന വിധിന്യായങ്ങളാണ്, അതിന് 1996-ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11(6 എ) യോടൊപ്പം വായിക്കുന്ന വകുപ്പ് 16-ൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള പദ്ധതിയിൽ നിന്ന് തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായ ഒരു പദ്ധതി ഉണ്ടായിരുന്നു.

11. ഈ കാരണങ്ങളാൽ, ഞങ്ങൾ ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായം റദ്ദാക്കുകയും, കക്ഷികളെ ഒരു ഏക ആർബിട്രേറ്ററുടെ, അതായത് ജസ്റ്റിസ് അഫ്താബ് ആലം (ഈ കോടതിയിലെ വിരമിച്ച ജഡ്ജി), മധ്യസ്ഥതയ്ക്ക് കൈമാറുകയും ചെയ്യുന്നു, അദ്ദേഹം ഈ കോടതിയുടെ, പ്രാഥമിക സ്വഭാവത്തിലുള്ള ഏതൊരു നിരീക്ഷണത്തെയും ആശ്രയിക്കാതെ കക്ഷികൾ തമ്മിലുള്ള തർക്കം തീരുമാനിക്കും.

12. 15-01-2020-ന് നടത്താൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ബോർഡ് മീറ്റിംഗിനായി 31-12-2019-ലെ നോട്ടീസിൽ പ്രചരിപ്പിച്ച അജണ്ട നമ്പർ 4-ഉം 8-ഉം, ബഹുമാനപ്പെട്ട ഏക മധ്യസ്ഥൻ ഈ ഉത്തരവ് ഭേദഗതി ചെയ്യുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ ചെയ്തുകൊണ്ട് ഇടക്കാല ഉത്തരവ്കൾ പാസാക്കുന്നതുവരെ,

2021_4_44_80

അല്ലെങ്കിൽ ഒരു കക്ഷി 1996-ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 17-ന് കീഴിൽ അപേക്ഷിക്കുന്നതിനനുസരിച്ച് ഒരു അന്തിമ അവാർഡ് കൈമാറുന്നതുവരെ, മാറ്റിവെച്ചതായി തുടരും. 2021 ലെ 975-ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ നിബന്ധനകളിൽ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.

2021 ലെ 976-ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ

13. തൽഫലമായി, ഇവിടെയുള്ള ഖണ്ഡിക 11-ലെയും 12-ലെയും നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, 2021 ലെ 976-ആം നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീൽ തീർപ്പാക്കുന്നു.

നിധി ജെയിൻ അപ്പീലുകൾ തീർപ്പാക്കി.